

Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, met het oog op de gedeeltelijke uitvoering van de verordening (EU) 2024/900 van 13 maart 2024 betreffende transparantie en gerichte politieke reclame, van de Europese verordening mediavrijheid, en van de verordening artificiële intelligentie

Op voorstel van de Vlaamse minister van Brussel en Media;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Brussel en Media is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet voorziet in de aanpassing van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie aan de verordening (EU) 2024/900 van het Europees Parlement en de Raad van 13 maart 2024 betreffende transparantie en gerichte politieke reclame, de verordening (EU) 2024/1083 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU (Europese verordening mediavrijheid) en de verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie).

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie

Art. 3. In artikel 2 van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juni 2022 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 11°/1 toegevoegd dat luidt als volgt:

“11°/1 Europese verordening mediavrijheid: verordening (EU) 2024/1083 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU (Europese verordening mediavrijheid);”;

2° er worden een punt 45°/1/1 en een punt 45°/1/2 toegevoegd die luiden als volgt:

“45°/1/1 verordening artificiele intelligentie: verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiele intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiele intelligentie);

45°/1/2 verordening (EU) 2024/900: verordening (EU) 2024/900 van het Europees Parlement en de Raad van 13 maart 2024 betreffende transparantie en gerichte politieke reclame;”;

3° punt 57° wordt geschrapt.

Art. 4. Aan artikel 40 van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 maart 2021, worden een tweede en een derde lid toegevoegd, die luiden als volgt:

“Omroeporganisaties voeren de informatie, vermeld in artikel 6, lid 1, van de Europese verordening mediavrijheid, in in de databank die de Vlaamse Regulator van de Media heeft ontwikkeld, met toepassing van artikel 218, §2, eerste lid, 29°, uiterlijk zes maanden na de opstart van die databank.

Elke wijziging van de informatie, vermeld in het tweede lid, wordt door de omroeporganisatie in kwestie zo spoedig mogelijk in de databank aangebracht.”.

Art. 5. Aan deel III, titel II, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 19 maart 2021, wordt een artikel 40/2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 40/2. De Vlaamse Regering kan de specificaties uitwerken waarmee de omroeporganisaties die als gebruiksverantwoordelijke als vermeld in artikel 3, 4), van de verordening artificiele intelligentie, optreden van een AI-systeem dat programma's genereert of bewerkt die een deepfake vormen, bekendmaken dat de programma's kunstmatig zijn gegenereerd of gemanipuleerd conform artikel 50, lid 4, van de voormelde verordening.”.

Art. 6. Aan artikel 53 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 13 juli 2012, wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Voor politieke reclame als vermeld in artikel 3, 2), van de verordening (EU) 2024/900, kan de Vlaamse Regering de nadere regels bepalen over de labels, vermeld in artikel 11, lid 3, van de voormelde verordening, die samen met elke politieke reclameboodschap beschikbaar worden gesteld.”.

Art. 7. Aan deel III/2 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 26 januari 2024, wordt een artikel 176/11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 176/11. De Vlaamse Regulator voor de Media is een bevoegde autoriteit als vermeld in artikel 22, lid 3, van verordening (EU) 2024/900, voor de tussenhandelsdiensten, vermeld in artikel 176/9 van dit decreet.”.

Art. 8. In artikel 217/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 26 januari 2024, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° er wordt een punt 3° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“3° hoofdstuk III van de Europese verordening mediavrijheid, met uitzondering van artikel 25;”;

2° er wordt een punt 4° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“4° verordening (EU) 2024/900;”;

3° er wordt een punt 5° toegevoegd, dat luidt als volgt:

“5° de verordening artificiële intelligentie.”.

Art. 9. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juni 2022, wordt een artikel 217/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 217/2. De Vlaamse Regulator voor de Media is een markttoezichtautoriteit als vermeld in artikel 70 van de verordening artificiële intelligentie, voor het toezicht op artikel 50.4 van deze verordening voor wat betreft omroepactiviteiten.”.

Art. 10. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juni 2022, wordt een artikel 217/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 217/3. De Vlaamse Regulator voor de Media is een bevoegde autoriteit als vermeld in artikel 22, lid 4, van de verordening (EU) 2024/900, voor omroepactiviteiten.”.

Art. 11. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juni 2022, wordt een artikel 217/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 217/4. De Vlaamse Regulator voor de Media is een autoriteit voor de bescherming van de grondrechten als vermeld in artikel 77 van de verordening artificiële intelligentie, voor omroepactiviteiten."

Art. 12. In artikel 218 van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij decreet van 1 maart 2024, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 28° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"28° het toezicht als markttoezichtautoriteit, vermeld in artikel 217/2 van dit decreet;";

2° aan paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 29° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"29° de ontwikkeling van een databank voor media-eigendom, vermeld in artikel 6, lid 2, van de Europese verordening mediavrijheid, en het communiceren van de opstart van deze databank op zijn website;";

3° aan paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 30° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"30° in voorkomend geval het al dan niet bevestigen van de verklaring, vermeld in artikel 18, lid 1, d), van de Europese verordening mediavrijheid;";

4° aan paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 31° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"31° op verzoek van de Belgische Mededingingsautoriteit en met toepassing van artikel 22, lid 1, van de Europese verordening mediavrijheid oordelen over concentraties op de mediamarkt die van aanzienlijke invloed zouden kunnen zijn op de pluriformiteit van de media en op de redactionele onafhankelijkheid, rekening houdend met de elementen, vermeld in artikel 22, lid 2, van de voormelde verordening;";

5° aan paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 32° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"32° het toezicht als bevoegde autoriteit, vermeld in artikel 176/11 van dit decreet;";

6° aan paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 33° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"33° het toezicht als bevoegde autoriteit, vermeld in artikel 217/3 van dit decreet;";

7° aan paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 34° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"34° met toepassing van artikel 16 verordening (EU) 2024/900, het opvragen van de benodigde informatie bij aanbieders van politieke reclamediensten;"

8° aan paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 35° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"35° het toezicht als autoriteit, vermeld in artikel 217/4 van dit decreet;"

9° aan paragraaf 2, eerste lid, wordt een punt 36° toegevoegd, dat luidt als volgt:

"36° erop toezien dat fabrikanten, ontwikkelaars en importeurs van apparaten of gebruikersinterfaces als vermeld in artikel 20, lid 1, van de Europese verordening mediavrijheid, de bepalingen, vermeld in artikel 20, lid 2 en 3, van de voormelde verordening, naleven;"

10° er wordt een paragraaf 6/2 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§6/2. Als dat noodzakelijk is, werkt de Vlaamse Regulator voor de Media in het kader van de toepassing van de Europese verordening mediavrijheid samen met de volgende actoren:

- 1° de bevoegde regulerende instanties voor radio-omroep en televisie en voor telecommunicatie van de Franse en Duitstalige Gemeenschap, de federale overheid en de andere lidstaten van de Europese Unie en de Europese Economische Ruimte;
- 2° de Belgische mededingingsautoriteiten;
- 3° de regulerende en toezichthoudende instanties in de overige economische sectoren in België;
- 4° de Europese Commissie;
- 5° de Europese Raad voor mediadiensten;
- 6° de relevante zelfregulerende organen voor de journalistiek."

11° er wordt een paragraaf 6/3 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§6/3. Als dat noodzakelijk is, werkt de Vlaamse Regulator voor de Media in het kader van de toepassing van de verordening (EU) 2024/900 samen met alle relevante autoriteiten als vermeld in artikel 22, lid 7, van de voormelde verordening."

12° er wordt een paragraaf 6/4 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§6/4. Als dat noodzakelijk is, werkt de Vlaamse Regulator voor de Media in het kader van de toepassing van de verordening artificiele intelligentie samen met de volgende actoren:

- 1° andere nationale bevoegde autoriteiten, vermeld in artikel 70 en 77 van de verordening artificiele intelligentie, die zijn aangewezen door de Vlaamse, Franse en Duitstalige Gemeenschap, de federale overheid en de andere lidstaten van de Europese Unie;
- 2° de Europese raad voor artificiele intelligentie ("AI-Board");
- 3° de Europese Commissie."

Art. 13. In artikel 227/1 van het hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 29 juni 2018 en gewijzigd bij de decreten van 19 maart 2021 en 26 januari 2024, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

“De Vlaamse Regulator voor de Media neemt deel aan de werking van de Europese Raad voor mediadiensten, vermeld in artikel 8 Europese verordening mediavrijheid.”.

Art. 14. In artikel 228, eerste lid, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 19 maart 2021, 3 juni 2022 en 1 maart 2024, worden tussen het woord “decreet” en het woord “vaststelt” de woorden “of de uitvoeringsbesluiten ervan” ingevoegd.

Art. 15. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juni 2022, wordt een artikel 228/2 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 228/2. De sancties, vermeld in artikel 228, eerste lid, 1°, 2°, 3°, 4°, 5°, 6° en 7°, van dit decreet, zijn ook van toepassing bij overtredingen op de bepalingen, vermeld in hoofdstuk III van de Europese verordening mediavrijheid.”.

Art. 16. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juni 2022, wordt een artikel 228/3 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 228/3. De algemene kamer is bevoegd om bij de uitvoering van haar taken, vermeld in artikel 22, lid 4, van de verordening (EU) 2024/900, de sancties, vermeld in artikel 22, lid 5, b) tot en met g), van de voormelde verordening, op te leggen aan uitgevers van politieke reclame als vermeld in artikel 3, 13), van de voormelde verordening, waarop dit decreet van toepassing is.

Als de bepalingen, vermeld in artikel 5 tot en met 17, en artikel 20 en 21 van de voormelde verordening, niet worden nageleefd, kan de algemene kamer met toepassing van artikel 25 van de voormelde verordening een administratieve geldboete opleggen tot maximaal 6% van de wereldwijde omzet in het voorgaande boekjaar van de betrokken opdrachtgever of aanbieder van politieke reclamediensten als vermeld in artikel 3, 5), van de voormelde verordening.

Voor inbreuken op de bepalingen, vermeld in artikel 5, 7, 11, 12, 13, 15, 16 en 18 van de voormelde verordening, kan de algemene kamer een dwangsom opleggen.”.

Art. 17. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 3 juni 2022, wordt een artikel 228/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 228/4. De sancties, vermeld in artikel 228, eerste lid, 1°, 2°, 3°, 5°, 6°, 7° en 8°, van dit decreet, zijn ook van toepassing bij overtredingen van de verordening artificiële intelligentie.

De algemene kamer is bevoegd om bij de uitvoering van haar taken, vermeld in artikel 70 van de voormelde verordening, de sancties, vermeld in artikel 99 van de voormelde verordening, op te leggen.

Als het verbod op de AI-praktijken, vermeld in artikel 5 van de voormelde verordening, niet wordt nageleefd, kan de algemene kamer een administratieve geldboete opleggen tot 35 000 000 euro of, als de overtreder een onderneming is, tot 7% van haar totale wereldwijde jaarlijkse omzet voor het voorafgaande boekjaar, als dat hoger is.

Als de bepalingen, vermeld in artikel 99, lid 4, van de voormelde verordening, niet worden nageleefd, kan de algemene kamer een administratieve boete opleggen tot 15 000 000 euro of, als de overtreder een onderneming is, tot 3% van haar totale wereldwijde jaarlijkse omzet voor het voorafgaande boekjaar, als dat hoger is.

Het maximumbedrag van de geldboete dat kan worden opgelegd voor de verstrekking van onjuiste, onvolledige of misleidende informatie naar aanleiding van een verzoek door een markttoezichtautoriteit als vermeld in artikel 70 van de voormelde verordening, bedraagt 7 500 000 euro of, als de overtreder een onderneming is, tot 1% van haar totale wereldwijde jaarlijkse omzet voor het voorafgaande boekjaar, als dat hoger is.”.

Art. 18. Aan deel VIII/1, titel II, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 april 2024, wordt een artikel 237/25/2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 237/25/2. §1. De Vlaamse Regulator voor de Media treedt op als verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van de taken die op hem rusten als bevoegde autoriteit, vermeld in artikel 176/11 en artikel 217/3 van dit decreet.

§2. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in paragraaf 1, heeft betrekking op de volgende categorieën van betrokkenen:

- 1° natuurlijke personen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 2° contactpersonen van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten, vermeld in artikel 176/9, of omroepactiviteiten aanbieden;
- 3° bestuurders van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten, vermeld in artikel 176/9, of omroepactiviteiten aanbieden;
- 4° aandeelhouders van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten, vermeld in artikel 176/9, of omroepactiviteiten aanbieden;
- 5° oprichters van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten, vermeld in artikel 176/9, of omroepactiviteiten aanbieden;
- 6° personeelsleden van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten, vermeld in artikel 176/9, of omroepactiviteiten aanbieden;
- 7° wettelijke vertegenwoordigers van rechtspersonen die tussenhandelsdiensten, vermeld in artikel 176/9, of omroepactiviteiten aanbieden;
- 8° gebruikers van tussenhandelsdiensten, vermeld in artikel 176/9, of van omroepactiviteiten.

§3. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in paragraaf 1, heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° identificatiegegevens;
- 2° contactgegevens;
- 3° mandaatgegevens.

§4. De Vlaamse Regulator voor de Media kan persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in paragraaf 1, uitwisselen met de relevante autoriteiten, vermeld in artikel 218, §6/3.

De persoonsgegevens die conform dit artikel door de Vlaamse Regulator voor de Media worden verwerkt, kunnen op basis van dit artikel uiterlijk bewaard worden tot tien jaar na afloop van de verwerking, vermeld in het eerste lid. Nadat die tien jaar zijn afgelopen, wordt conform artikel III.87, §1, eerste lid, 3°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 aan die persoonsgegevens een definitieve bestemming toegewezen.”.

Art. 19. Aan deel VIII/1, titel II, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 april 2024, wordt een artikel 237/25/3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 237/25/3. De Vlaamse Regulator voor de Media treedt op als verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van de taken die op hem rusten op grond van artikel 218, §2, eerste lid, 30°, 31° en 36°, van dit decreet.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in het eerste lid, heeft betrekking op de volgende categorieën van betrokkenen:

- 1° natuurlijke personen op wie de Europese verordening mediavrijheid en het huidige decreet van toepassing zijn;
- 2° contactpersonen van zeer grote onlineplatforms als vermeld in artikel 18 van de Europese verordening mediavrijheid;
- 3° contactpersonen van omroeporganisaties;
- 4° aandeelhouders van omroeporganisaties;
- 5° bestuurders van omroeporganisaties;
- 6° personeelsleden van omroeporganisaties;
- 7° wettelijke vertegenwoordigers van omroeporganisaties;
- 8° gebruikers van omroepdiensten;
- 9° fabrikanten, ontwikkelaars en importeurs van apparaten of gebruikersinterfaces als vermeld in artikel 20, lid 1, van de Europese verordening mediavrijheid, en hun bestuurders, personeelsleden en wettelijke vertegenwoordigers;
- 10° natuurlijke personen die vermeld worden in de informatie die verband houdt met de beoordeling van concentraties op de mediamarkt, vermeld in artikel 218, §2, eerste lid, 31°, van dit decreet.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in het eerste lid, heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° identificatiegegevens;
- 2° contactgegevens;
- 3° mandaatgegevens.

De Vlaamse Regulator voor de Media kan persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in het eerste lid, uitwisselen met de actoren, vermeld in artikel 218, §6/2.

De persoonsgegevens die conform dit artikel door de Vlaamse Regulator voor de Media worden verwerkt, kunnen op basis van dit artikel uiterlijk bewaard worden tot tien jaar na afloop van de verwerking, vermeld in het eerste lid. Nadat die tien jaar zijn afgelopen, wordt conform artikel III.87, §1, eerste lid, 3°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 aan die persoonsgegevens een definitieve bestemming toegewezen.”.

Art. 20. Aan deel VIII/1, titel II, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 april 2024, wordt een artikel 237/25/4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 237/25/4. De Vlaamse Regulator voor de Media treedt op als verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van de taken die op hem rusten als autoriteit als vermeld in artikel 217/2 en artikel 217/4 van dit decreet.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in het eerste lid, heeft betrekking op de volgende categorieën van betrokkenen:

- 1° natuurlijke personen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 2° contactpersonen van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 3° bestuurders van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 4° aandeelhouders van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 5° oprichters van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 6° personeelsleden van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 7° wettelijke vertegenwoordigers van rechtspersonen die omroepactiviteiten aanbieden;
- 8° gebruikers van omroepactiviteiten.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in het eerste lid, heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° identificatiegegevens;
- 2° contactgegevens;
- 3° mandaatgegevens.

De Vlaamse Regulator voor de Media kan persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in het eerste lid, uitwisselen met de actoren, vermeld in artikel 218, §6/4.

De persoonsgegevens die conform dit artikel door de Vlaamse Regulator voor de Media worden verwerkt, kunnen op basis van dit artikel uiterlijk bewaard worden tot tien jaar na afloop van de verwerking, vermeld in het eerste lid.

Nadat die tien jaar zijn afgelopen, wordt conform artikel III.87, §1, eerste lid, 3°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 aan die persoonsgegevens een definitieve bestemming toegewezen.”.

Art. 21. Aan deel VIII/1, titel II, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 19 april 2024, wordt een artikel 237/25/5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 237/25/5. De Vlaamse Regulator voor de Media treedt op als verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming, voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de opmaak van de databank voor media-eigendom, vermeld in artikel 218, §2, eerste lid, 29°, van dit decreet.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in het eerste lid, heeft betrekking op de volgende categorieën van betrokkenen:

- 1° natuurlijke personen op wie de Europese verordening mediavrijheid en het huidige decreet van toepassing zijn;
- 2° contactpersonen van omroeporganisaties;
- 3° aandeelhouders van omroeporganisaties;
- 4° directe of indirecte eigenaar of eigenaren van omroeporganisaties met deelnemingen die hen in staat stellen invloed uit te oefenen op het functioneren en de strategische besluitvorming;
- 5° uiteindelijk begunstigten vermeld in artikel 6, lid 1, punt c), van de Europese verordening mediavrijheid, van omroeporganisaties;
- 6° wettelijke vertegenwoordigers van omroeporganisaties.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in het eerste lid, heeft betrekking op de volgende categorieën van persoonsgegevens:

- 1° identificatiegegevens;
- 2° contactgegevens;
- 3° reclame-inkomsten.

De Vlaamse Regulator voor de Media kan persoonsgegevens die worden verwerkt in het kader van het verwerkingsdoeleinde, vermeld in het eerste lid, bekendmaken aan het publiek.

De persoonsgegevens die conform dit artikel door de Vlaamse Regulator voor de Media worden verwerkt, kunnen op basis van dit artikel uiterlijk bewaard worden tot tien jaar na afloop van de verwerking, vermeld in het eerste lid. Nadat die tien jaar zijn afgelopen, wordt conform artikel III.87, §1, eerste lid, 3°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 aan die persoonsgegevens een definitieve bestemming toegewezen.”.

Hoofdstuk 3. Inwerkingtredingsbepalingen

Art. 22. Artikel 8, 1°, artikel 13 en artikel 15 treden in werking op 8 februari 2025.

Artikel 9 en artikel 12, 1°, treden in werking op 2 augustus 2025.

Artikel 4 en artikel 12, 2°, 3°, 4° en 10° treden in werking op 8 augustus 2025.

Artikel 6, 7, artikel 8, 2°, artikel 10, artikel 12, 5°, 6°, 7° en 11°, en artikel 14 treden in werking op 10 oktober 2025.

Artikel 5, 8, 3°, artikel 11 en artikel 12, 8° en 12° treden in werking op 2 augustus 2026.

Artikel 12, 9°, treedt in werking op 8 mei 2027.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Brussel en Media,

Cieltje VAN ACHTER

ONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 27 MAART 2009 BETREFFENDE RADIO-OMROEP EN TELEVISIE MET HET OOG OP DE GEDEELTELIJKE UITVOERING VAN DE VERORDENING (EU) 2024/900 VAN 13 MAART 2024 BETREFFENDE TRANSPARANTIE EN GERICHTE POLITIEKE RECLAME, VAN DE EUROPESE VERORDENING MEDIAVRIJHEID EN VAN DE VERORDENING ARTIFICIËLE INTELLIGENTIE

Samenvatting

Voorliggend decreet wijzigt het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie ten gevolge van de Verordening (EU) 2024/900 van het Europees Parlement en de Raad van 13 maart 2024 betreffende transparantie en gerichte politieke reclame, de Verordening (EU) 2024/1083 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU (Europese verordening mediavrijheid) en van de verordening (EU) 2024/1689 van het Europees Parlement en de Raad van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie).

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Het voorliggend voorontwerp van decreet heeft betrekking op het beleidsveld media en is gerelateerd aan het inhoudelijk structurelement "Mediabeleid".
2. In het Regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2024 – 2029 zijn volgende passages terug te vinden:

"De Vlaamse Regering onderschrijft de uitgangspunten van het principe van no gold-plating. De Vlaamse overheid legt zelf geen hogere standaarden, doelen of normen bij de omzetting van Europese of andere internationale regelgeving naar Vlaamse regelgeving om de Vlaamse economie en concurrentiepositie niet te ondergraven."

"Vlaanderen heeft veel te winnen bij een krachtige en democratisch gedragen Europese Unie die trouw blijft aan haar motto 'in verscheidenheid verenigd'. De Europese instellingen moeten de diversiteit in taal en cultuur in Europa als een sterke troef omarmen, respecteren en beschermen. Daarnaast moet het Europese beleid, met het oog op het realiseren van EU-doelstellingen ruimte bieden voor een

gedifferentieerde aanpak, die rekening houdt met de verschillen tussen grote landen met veel open ruimte en kleine, dichtbevolkte gebieden."

"Vrijheid van pers, vrije meningsuiting en onafhankelijke (onderzoeks) journalistiek zijn essentieel voor goed geïnformeerde burgers en een sterke democratie."

"We blijven inzetten op een sterke mediaregulator. We bekijken onder meer waar we de werking van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) kunnen verbeteren. We nemen de implementatie van en het toezicht op relevante Europese verordeningen mee in deze oefening."

3. In de beleidsnota media 2024-2029 zijn volgende passages terug te vinden onder SD V.1 "Via samenwerking en innovatie naar een sterker, veerkrachtiger en pluriform Vlaams media-ecosysteem" / OD V.1.2 "Samen met onze partners garanderen we een dynamisch en evenwichtig omroeplandschap in Vlaanderen":

"Bij de herziening van het mediadecreet zal ik focussen op passende aandacht, zichtbaarheid en vindbaarheid voor audiovisuele en auditieve mediadiensten van algemeen belang in Vlaanderen [...]."

"Daarnaast verwijs ik ook naar de AI-verordening van de EU die op 12 juli 2024 werd gepubliceerd. De AI-verordening bevat regels voor de ontwikkeling en het gebruik van AI-systemen en geeft rechten aan burgers die in aanraking komen met AI-systemen. De tekst focust voornamelijk op transparantie over hoe AI wordt ingezet. Aangezien de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is voor AI-toepassingen die betrekking hebben op omroepactiviteiten, zal ik nagaan welke regelgevende initiatieven binnen onze Vlaamse mediabevoegdheid noodzakelijk zijn om de risico's rond AI te beperken zonder het innovatieve karakter en de mogelijkheden in de mediasector teniet te doen."

"Vervolgens dient ook de Verordening van 29 februari 2024 over transparantie en gerichte politieke reclame een vertaling naar de Vlaamse rechtsorde te krijgen. Deze verordening heeft als doel om informatie-manipulatie en buitenlandse inmenging in verkiezingen tegen te gaan, en moet het voor burgers eenvoudiger maken om politieke advertenties als zodanig te herkennen, weten waar ze vandaan komen en kunnen nagaan of het gerichte reclame betreft. Het toepassingsgebied van deze verordening is niet louter beperkt tot audiovisuele en auditieve mediadiensten, maar omvat alle media. De wijze waarop de reclamedienst wordt geleverd of verspreid, is irrelevant."

"Ten slotte zal ik de mediaregelgeving in Vlaanderen ook in lijn brengen met de Europese Verordening Mediavrijheid (European Media Freedom Act, EMFA) die op 17 april 2024 gepubliceerd werd. De EMFA zorgt voor een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten in de interne markt en moet het pluralisme in de media en de onafhankelijkheid van mediadiensten beschermen. De tekst bevat een aantal nieuwe regels die van toepassing zijn op mediadiensten in de brede betekenis waaronder publieke en commerciële televisie- en radio-uitzendingen, audiovisuele mediadiensten op aanvraag, online mediadiensten, audiopodcasts en perspublicaties. De EMFA is eveneens een verordening, hetgeen betekent dat de tekst rechtstreeks toepasselijk is in de rechtsorde van de lidstaten zonder dat er uitvoeringswetgeving nodig is. Toch zullen we het mediadecreet met deze verordening in overeenstemming brengen."

Onder SD "W.1. De VRM draagt bij tot het evenwichtig functioneren van het Vlaamse medialandschap audiovisueel ecosysteem" is de volgende passage terug te vinden:

"Een sterke mediaregulator is noodzakelijk voor een gezond medialandschap in een democratische samenleving. Met de VRM kunnen we in Vlaanderen rekenen op een daadkrachtige toezichthouder, maar omdat in de toekomst ook zo te houden zijn blijvende inspanningen nodig. We gaan daarom na waar we de werking van de VRM kunnen verbeteren. We nemen de implementatie van en het toezicht op relevante Europese verordeningen mee in deze oefening."

De BBT media 2025 stelt onder het luik OD V.1.2 "Samen met onze partners garanderen we een dynamisch en evenwichtig omroeplandschap in Vlaanderen":

"Niet alleen de mediaspelers leveren inspanningen om een duurzaam en kwalitatief lokaal aanbod te garanderen en van de Vlaamse mediasector een sterke economische sector te maken. Daarnaast is er ook nood aan een toekomstgericht regelgevend kader. Het mediadecreet moet aan de veranderingen in het medialandschap worden aangepast, rekening houdend met het evoluerende Europese regelgevende kader. Hierbij zal aandacht gaan naar passende aandacht, zichtbaarheid en vindbaarheid voor audiovisuele en auditieve mediadiensten van algemeen belang in Vlaanderen [..]."

"Ik zal in 2025 de mediaregelgeving in Vlaanderen in lijn brengen met de Europese Verordening Mediavrijheid (EMFA) die op 17 april 2024 gepubliceerd werd. De EMFA zorgt voor een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten in de interne markt, en moet het pluralisme in de media en de onafhankelijkheid van mediadiensten beschermen. De tekst bevat een aantal nieuwe regels die van toepassing zijn op mediadiensten in de brede betekenis waaronder publieke en commerciële televisie- en radio-uitzendingen, audiovisuele mediadiensten op aanvraag, online mediadiensten, audiopodcasts en perspublicaties. De EMFA is een verordening, wat betekent dat de tekst rechtstreeks toepasselijk is in de rechtsorde van de lidstaten zonder dat er uitvoeringswetgeving nodig is. Toch zullen we het mediadecreet met deze verordening in overeenstemming moeten brengen. Daarnaast zal ik met de Franse en Duitstalige Gemeenschap en met de federale overheid afspraken maken over de toepassing, implementatie en handhaving van de EMFA. Dat is nodig omdat het toepassingsgebied van de EMFA niet louter beperkt is tot audiovisuele en auditieve mediadiensten, maar ook de geschreven pers omvat, en omdat de EMFA ook raakt aan andere rechtsdomeinen dan het mediarecht (vb. mededingingsrecht, en bescherming van het journalistieke bronnengeheim)."

"Ten slotte moet ook de Verordening van 29 februari 2024 over transparantie en gerichte politieke reclame een vertaling naar de Vlaamse rechtsorde te krijgen. Deze verordening heeft als doel om informatiemanipulatie en buitenlandse inmenging in verkiezingen tegen te gaan, en moet het voor burgers eenvoudiger maken om politieke advertenties als zodanig te herkennen, weten waar ze vandaan komen en kunnen nagaan of het gerichte reclame betreft. Het toepassingsgebied van deze verordening is niet louter beperkt tot audiovisuele en auditieve mediadiensten, maar omvat alle media. De wijze waarop de reclamedienst wordt geleverd of verspreid is irrelevant voor de toepasselijkheid van de verordening. Gelet op de bevoegdheidsverdeling binnen België zal ik in 2025 het mediadecreet in overeenstemming brengen met deze verordening en ook afstemmen met de

andere gemeenschappen en de federale overheid, minstens voor wat betreft het toezicht op en de handhaving van deze verordening."

4. Dit decreet betreft de implementatie op Vlaams niveau van drie verordeningen
 - a. Op 20 maart 2024 werd de Verordening (EU) 2024/900 van het Europees Parlement en de Raad van 13 maart 2024 betreffende transparantie en gerichte politieke reclame (hierna verkort geciteerd als: "verordening (EU) 2024/900") gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie. De verordening (EU) 2024/900 is in werking getreden op 9 april 2024. Zij wordt van toepassing met ingang van 10 oktober 2025, met uitzondering van artikel 3 (definities) en artikel 5, lid 1 (verlening van politieke reclamediens ten in de Unie) die van toepassing zijn met ingang van 9 april 2024. Het is aan de lidstaten om, daar waar nodig voor de toepassing van de verordening (EU) 2024/900, de gepaste maatregelen te nemen teneinde de volle werking te garanderen.
 - b. Op 17 april 2024 werd de Verordening (EU) 2024/1083 van het Europees Parlement en de Raad van 11 april 2024 tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiens ten op de interne markt en tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU (Europese verordening mediavrijheid) (hierna verkort geciteerd als: "Europese verordening mediavrijheid") gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie. De Europese verordening mediavrijheid trad in werking op 7 mei 2024 en zal van toepassing zijn 15 maanden na de inwerkingtreding, te weten vanaf 8 augustus 2025. Het artikel 3 is evenwel reeds van toepassing met ingang van 8 november 2024. De artikelen 4, leden 1 en 2, artikel 6, lid 3, artikelen 7 tot en met 13 en artikel 28 zijn van toepassing met ingang van 8 februari 2025. De artikelen 14 tot en met 17 zijn van toepassing met ingang van 8 mei 2025. Artikel 20 is van toepassing met ingang van 8 mei 2027. Het is nu aan de lidstaten om, daar waar nodig voor de toepassing van de Europese verordening mediavrijheid, de gepaste maatregelen te nemen teneinde de volle werking te garanderen.
 - c. Op 12 juli 2024 werd de Verordening (EU) 2024/1689 van 13 juni 2024 tot vaststelling van geharmoniseerde regels betreffende artificiële intelligentie en tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 en (EU) 2019/2144, en de Richtlijnen 2014/90/EU, (EU) 2016/797 en (EU) 2020/1828 (verordening artificiële intelligentie) (hierna verkort geciteerd als: "verordening artificiële intelligentie ") gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie. De verordening artificiële intelligentie treedt gefaseerd in werking. Op 2 februari 2025 worden de hoofdstukken I en II van kracht, wat betekent dat de algemene bepalingen en het verbod op bepaalde AI-praktijken onmiddellijk van toepassing zijn. Vanaf 2 augustus 2025 treden aanvullende regels in werking, waaronder hoofdstuk III, afdeling 4, hoofdstuk V, hoofdstuk VII en hoofdstuk XII evenals artikel 78, met uitzondering van artikel 101. Op 2 augustus 2026 wordt de volledige verordening van kracht en geldt zij voor alle betrokken actoren. Voor aanbieders van AI-modellen voor algemene doeleinden die vóór 2 augustus 2025 in de handel zijn gebracht, geldt een overgangsperiode, en zij moeten uiterlijk op 2 augustus 2027 aan de verordening voldoen. Ten slotte moeten grootschalige IT-systemen en AI-systemen die door overheidsinstanties worden gebruikt, uiterlijk op 2 augustus 2030 volledig conform de verordening zijn. De Europese Commissie zal tegen 2 augustus 2031 een eerste evaluatie uitvoeren om de effectiviteit van de regelgeving te beoordelen en indien nodig wijzigingen voor te stellen. Het is nu aan

de lidstaten om, daar waar nodig voor de toepassing van de verordening artificiële intelligentie, de gepaste maatregelen te nemen teneinde de volle werking te garanderen.

B. Inhoud

Omgevingsanalyse en probleemstelling

Verordening politieke reclame, Europese verordening mediavrijheid en verordening artificiële intelligentie

5. De doelstelling van de verordening (EU) 2024/900 is tweevoudig. Enerzijds wordt beoogd bij te dragen tot de goede werking van de interne markt voor politieke reclame door geharmoniseerde regels vast te stellen die voorzien in een hoog niveau van transparantie van politieke reclame en aanverwante diensten. Anderzijds wordt beoogd natuurlijke personen te beschermen wat betreft de verwerking van persoonsgegevens door regels vast te stellen voor het gebruik van targeting- en amplificatietechnieken in het kader van politieke reclame.
6. De Europese verordening mediavrijheid zorgt voor een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten in de interne markt om het pluralisme in de media en de onafhankelijkheid van mediadiensten te beschermen. Onder 'mediadienst' wordt in de Europese verordening mediavrijheid verstaan: *'een dienst zoals gedefinieerd in de artikelen 56 en 57 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, waarbij het hoofddoel van de dienst of een losstaand gedeelte daarvan bestaat in het op enigerlei wijze ter informatie, vermaak of educatie leveren van programma's of perspublicaties aan het grote publiek onder de redactionele verantwoordelijkheid van een aanbieder van mediadiensten'*¹. De verordening biedt een antwoord op de toenemende bezorgdheid in de Europese Unie over de politisering van de media en het gebrek aan transparantie over media-eigendom. Er worden waarborgen ingesteld om politieke inmenging in redactionele beslissingen voor zowel particuliere als publieke media-aanbieders tegen te gaan, journalisten en hun bronnen te beschermen, en mediavrijheid en -pluriformiteit te garanderen. De tekst bevat een aantal nieuwe regels die van toepassing zijn op mediadiensten in de brede betekenis waaronder publieke en commerciële televisie- en radio-uitzendingen, audiovisuele mediadiensten op aanvraag, online mediadiensten, audiopodcasts en perspublicaties². Op het moment dat de Europese Commissie het voorstel voor verordening³ lanceerde, nam de zij ook meteen een niet bindende aanbeveling aan inzake interne waarborgen voor redactionele onafhankelijkheid en transparantie over eigendom in de mediasector⁴.
7. Beide verordeningen hebben rechtstreekse werking, hetgeen betekent dat de tekst rechtstreeks toepasselijk wordt in de rechtsorde van de lidstaten zonder dat er uitvoeringswetgeving nodig is. In principe mogen verordeningen zelfs niet worden omgezet in nationale wetgeving, tenminste wanneer de regels voldoende duidelijk, nauwkeurig en onvoorwaardelijk zijn en geen aanvullende maatregelen vereisen, op

¹ Artikel 2, 1) van de Europese verordening mediadiensten.

² Overweging 9 van de Europese verordening mediadiensten.

³ Voorstel tot verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een gemeenschappelijk kader voor mediadiensten op de interne markt ("verordening mediavrijheid") en tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU, 16 september 2022, COM(2022) 457 final.

⁴ Aanbeveling (EU) 2022/1634 van 16 september 2022 inzake interne waarborgen voor redactionele onafhankelijkheid en transparantie over eigendom in de mediasector, gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie op 22 september 2022.

nationaal noch op Europees niveau. De lidstaten moeten wel nagaan welke eigen rechtsregels al dan niet strijdig zijn met de verordening (EU) 2024/900 of de Europese verordening mediavrijheid en deze desgevallend aanpassen. Lidstaten mogen geen aanvullende nationale eisen stellen of in stand houden die verband houden met aangelegenheden die binnen het toepassingsgebied van de verordeningen vallen, tenzij daarin uitdrukkelijk is voorzien in de verordening.

Daarnaast geeft de Europese verordening mediavrijheid de mogelijkheid aan de lidstaten om gedetailleerdere of strengere regels in te voeren op de terreinen die onder hoofdstuk II, hoofdstuk III, afdeling 5, en artikel 25 van de verordening vallen, op voorwaarde dat dergelijke regels een hoger niveau van bescherming voor pluriformiteit van de media of redactionele onafhankelijkheid overeenkomstig de verordening waarborgen en voldoen aan het Unierecht⁵. In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord zullen de aanpassingen die doorgevoerd worden aan het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie (hierna verkort geciteerd als: "Mediadecreet") in het kader van de implementatie van de Europese verordening mediavrijheid niet ruimer of strenger zijn dan strikt noodzakelijk is (*i.e.* het 'no gold plating'-principe).

De verordening (EU) 2024/900 daarentegen gaat uit van maximumharmonisatie: de lidstaten mogen in hun nationale wetgeving geen bepalingen betreffende de transparantie van politieke reclame behouden of invoeren die afwijken van de bepalingen in die verordening, en zeker geen bepalingen die meer of minder strikt zijn en een ander niveau van transparantie van politieke reclame waarborgen. Volledige harmonisatie van de transparantieverplichtingen en bijbehorende zorgvuldigheidsverplichtingen in verband met politieke reclameboodschappen vergroot de rechtszekerheid en vermindert de versnippering van de verplichtingen waaraan dienstverleners in het kader van politieke reclame moeten voldoen⁶. De volledige harmonisatie van de transparantieverplichtingen en bijbehorende zorgvuldigheidsverplichtingen doet echter geen afbreuk aan de vrijheid van aanbieders van politieke reclamediensten om op vrijwillige basis nadere informatie over politieke reclame te verstrekken; deze vrijheid valt onder de vrijheid van meningsuiting en informatie die wordt beschermd krachtens artikel 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie⁷.

8. Rekening houdend met de bevoegdheidsverdeling binnen België zullen verscheidene bevoegde autoriteiten moeten worden aangeduid om toezicht te houden op de naleving van de verplichtingen die voortvloeien uit de verordening (EU) 2024/900. Aangezien politieke reclameboodschappen onder meer verspreid worden via audiovisuele en auditieve media is er ook een belangrijke rol weggelegd voor de toezichthoudende autoriteiten inzake media, aangesteld met toepassing van artikel 30 van Richtlijn 2010/13/EU inzake audiovisuele mediadiensten (hierna verkort geciteerd als: "AVMD-Richtlijn"). De Vlaamse Regulator voor de Media (hierna verkort geciteerd als: "VRM") is bijgevolg een bevoegde autoriteit in de zin van de verordening (EU) 2024/900, die verantwoordelijk zal zijn voor de toepassing en de handhaving van bepaalde aspecten uit deze verordening. Op grond van de verordening (EU) 2024/900 moet bovendien één nationaal contactpunt aangeduid worden. Om een doeltreffende samenwerking te

⁵ Artikel 1.3 van de Europese verordening mediavrijheid.

⁶ Overweging 12 van de verordening politieke reclame.

⁷ Overweging 13 van de verordening politieke reclame.

bewerkstelligen tussen de verschillende nationale bevoegde autoriteiten onderling enerzijds en met de nationale contactpunten van andere lidstaten anderzijds, dringt coördinatie met alle bevoegde autoriteiten in België zich op.

9. Ook in het licht van het ruime toepassingsgebied van de Europese verordening mediavrijheid moet de bevoegdheidsverdeling binnen België in acht worden genomen. Een aantal bepalingen hebben betrekking op de federale bevoegdheid, bijvoorbeeld artikel 4 over de bescherming van het bronnengeheim. Op andere punten zal moeten afgestemd worden tussen bevoegde overheden in België. Dit volgt onder meer uit het toepassingsgebied van de EMFA dat niet louter beperkt is tot audiovisuele en auditieve mediadiensten, maar ook de geschreven pers omvat, uit het feit dat de EMFA ook raakt aan andere rechtsdomeinen dan het mediarecht (o.m. mededingingsrecht, en bescherming van het journalistieke bronnengeheim), en uit het feit dat in de Europese Raad voor Mediadiensten elke lidstaat maar over één stem zal beschikken. De toezichthoudende autoriteiten inzake media – aangeduid met toepassing van artikel 30 van de AVMD-Richtlijn – zijn de bevoegde instanties om toezicht te houden op de naleving van hoofdstuk III van de Europese verordening mediavrijheid op grond van artikel 7 van diezelfde verordening. De VRM is bijgevolg, op grond van de bevoegdheid van de Vlaamse gemeenschap voor de inhoudelijke en technische aspecten van de audiovisuele en auditieve mediadiensten (art. 4, 6° Bijzondere Wet tot hervorming der instellingen), in principe de bevoegde autoriteit om toezicht te houden op de naleving van hoofdstuk III van de Europese verordening mediavrijheid in Vlaanderen. Voor het toezicht op artikel 25 zal de VRM echter niet instaan: krachtens artikel 25.3 kan het toezicht op de gunning van overheidsuitgaven voor overheidsreclame aan aanbieders van mediadiensten en aanbieders van online platforms ook worden opgenomen door andere bevoegde onafhankelijke instanties of organen. Gezien het brede toepassingsgebied van de Europese verordening mediavrijheid zal eveneens raadpleging van of coördinatie met andere relevante instanties of organen, zoals voorgeschreven in artikel 7 van de Europese verordening mediavrijheid, zich opdringen.
10. De verordening artificiële intelligentie (Verordening (EU) 2024/1689) is een direct werkende Europese regelgeving die als doel heeft een geharmoniseerd kader te creëren voor de ontwikkeling, toepassing en handhaving van AI binnen de EU. De verordening volgt een risicogebaseerde aanpak en bevat zowel algemene verplichtingen voor AI-aanbieders als specifieke regelgeving voor hoog-risico AI-systemen. De verordening heeft rechtstreekse werking en is verbindend in al haar onderdelen, zoals bepaald in artikel 113 van de verordening. Dit betekent dat de lidstaten geen omzetting in nationale wetgeving hoeven te voorzien, maar wel verantwoordelijk zijn voor de uitvoering en handhaving ervan. Tegelijkertijd voorziet de verordening artificiële intelligentie in harmonisatie van de regelgeving in de hele EU, zoals vermeld in artikel 99, lid 12, waarbij rekening wordt gehouden met bestaande sectorale wetgeving en nationale specificiteiten. Krachtens artikel 70 van de verordening artificiële intelligentie moet elke lidstaat voor de toepassing van de verordening ten minste één aanmeldende autoriteit en ten minste één markttoezichtautoriteit instellen of aanwijzen als nationale bevoegde autoriteiten. Die nationale bevoegde autoriteiten moeten hun bevoegdheden onafhankelijk, onpartijdig en onbevooroordeeld uitoefenen, teneinde de objectiviteit van hun activiteiten en taken te waarborgen en de toepassing en uitvoering van de verordening te verzekeren. Lidstaten zijn verantwoordelijk voor de coördinatie tussen markttoezichtautoriteiten en andere nationale instanties, met als doel de naleving van de verordening artificiële intelligentie te waarborgen. Artikel 99 verplicht vervolgens de lidstaten om

sanctieregels vast te stellen en aan de Europese Commissie te melden. De verordening artificiële intelligentie stelt dus een uniform kader vast voor de regulering van AI in de EU, met rechtstreekse werking en een gecoördineerde rol voor de lidstaten in de handhaving en toezicht.

11. De verordening artificiële intelligentie heeft een breed toepassingsgebied dat betrekking heeft op zowel federale als gemeenschapsbevoegdheden. Federale bevoegdheden omvatten onder andere justitie, sociale zekerheid, en buitenlandse zaken. Gemeenschapsbevoegdheden betreffen persoonsgebonden materies zoals cultuur, media, onderwijs, en gezondheidszorg. Om een coherente en effectieve toepassing van de verordening artificiële intelligentie te waarborgen, is samenwerking en afstemming tussen de verschillende bevoegde overheden essentieel. Dit vereist een gecoördineerde aanpak waarbij zowel federale als gemeenschapsniveaus betrokken zijn om overlappingsen te vermijden en de naleving van de verordening te garanderen.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

12. De rechtstreekse werking van de verordening (EU) 2024/900 brengt met zich mee dat, naast de aanpassing van de regels uit de nationale rechtsorde die strijdig zijn met de bepalingen van de verordening, deze slechts op een beperkt aantal vlakken een actief regelgevend optreden van de lidstaten vergt. De meeste bepalingen uit de verordening (EU) 2024/900 vergen geen verdere maatregelen van tenuitvoerlegging in het interne recht. Echter vereist hoofdstuk IV van de verordening (EU) 2024/900, betreffende toezicht en handhaving, wel actief regelgevend optreden. Meer bepaald moeten de lidstaten de bevoegde autoriteiten en contactpunten voor deze verordening aanduiden.

Ook de meeste bepalingen uit de Europese verordening mediavrijheid zijn rechtstreeks van toepassing en vergen evenmin verdere maatregelen van tenuitvoerlegging in het interne recht. Echter vereisen enkele bepalingen uit hoofdstuk II en III van de Europese verordening mediavrijheid wel een actief regelgevend optreden, onder meer wat betreft de bevoegdheden en taken van de VRM. Verder wordt op grond van artikel 8 van de Europese verordening mediavrijheid de huidige Europese Groep van regulerende instanties voor audiovisuele mediadiensten (ERGA) omgevormd tot de Europese Raad voor mediadiensten. De Europese Raad voor mediadiensten bestaat uit vertegenwoordigers van nationale regulerende instanties of organen. Indien een lidstaat meer dan één nationale regulerende instantie heeft, zorgt zij, indien nodig, voor onderlinge coördinatie en benoemt ze een gezamenlijk vertegenwoordiger die het stemrecht uitoefent. Naast dit decreet zal aldus een samenwerkingsakkoord moeten gesloten worden dat de samenwerking vastlegt tussen de verschillende nationale regulerende instanties of organen.

13. Hetzelfde geldt voor de verordening artificiële intelligentie. De verordening heeft, net als de verordening (EU) 2024/900 en de Europese verordening mediavrijheid, rechtstreekse werking binnen de EU-lidstaten. Dit betekent dat de meeste bepalingen van de verordening artificiële intelligentie direct van toepassing zijn zonder dat verdere nationale wetgeving nodig is. Echter, er zijn enkele specifieke gebieden waar actief regelgevend optreden van de lidstaten vereist is. Hoofdstuk VI van de verordening artificiële intelligentie, dat betrekking heeft op toezicht en handhaving, vereist dat lidstaten bevoegde autoriteiten en contactpunten aanwijzen voor de uitvoering van de verordening. Deze autoriteiten zijn verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de verordening artificiële intelligentie en het handhaven van de regels. Daarnaast moeten lidstaten zorgen voor de nodige middelen en bevoegdheden voor deze autoriteiten om hun taken effectief uit te voeren. Verder moeten lidstaten ook nationale

procedures en sancties (Hoofdstuk XII) vaststellen voor overtredingen van de verordening artificiële intelligentie, die effectief, proportioneel en afschrikkend zijn.

14. Zowel de verordening (EU) 2024/900 als de Europese verordening mediavrijheid, als de verordening artificiële intelligentie hebben gevolgen voor een aantal bepalingen in het Mediadecreet. Met voorliggende decreetwijziging wordt het Mediadecreet in overeenstemming gebracht met de verordening (EU) 2024/900, de verordening artificiële intelligentie en met de Europese verordening mediavrijheid.

Impactanalyse

Maatschappelijke impact: kinderen, jongeren en minderjarigen: JoKER

Context

15. Voorliggend decreet heeft betrekking op drie verordeningen die in de Vlaamse Gemeenschap moeten worden toegepast. Daartoe moet het mediadecreet worden aangepast zodat het in overeenstemming is met deze verordeningen. Bovendien moeten de nodige maatregelen genomen worden om aan deze verordeningen volle uitwerking te verlenen, in het bijzonder door de handhaving ervan te organiseren. Het gaat om de verordening (EU) 2024/900, de Europese verordening mediavrijheid en de verordening artificiële intelligentie. De inhoud van deze verordeningen en de maatschappelijke uitdagingen waarop zij een antwoord moeten bieden, worden hierboven uiteengezet in punt 5 en volgende.

16. De betrokken verordeningen zijn niet specifiek gericht op kinderen en jongeren als aparte doelgroep, en beogen niet expliciet om een wijziging in (de leefwereld) van kinderen en jongeren te realiseren. Zij kunnen wel een effect hebben op de dagelijkse realiteit voor kinderen en jongeren, zoals dat het geval is voor de gehele samenleving. De verordening (EU) 2024/900 moet leiden tot een hoog niveau van transparantie van politieke reclame. Dat komt zeker ook jongeren ten goede, bijvoorbeeld als zij voor het eerst deelnemen aan de verkiezingen. Daarnaast biedt deze verordening ook aan jongeren bescherming wat betreft de verwerking van hun persoonsgegevens in het kader van politieke reclame.

De Europese verordening mediavrijheid heeft onder meer als gevolg dat ook kinderen en jongeren het recht krijgen om toegang te hebben tot een verscheidenheid aan redactioneel onafhankelijke media-inhoud, dat zij ook mee kunnen genieten van de voordelen van een onafhankelijk werkende openbare omroep, dat zij in de gehele Unie doeltreffend worden beschermd wanneer zij zich toegang verschaffen tot de inhoud op videoplatforms, dat content die voor hen bestemd is niet zonder meer kan verwijderd of geblokkeerd worden op zeer grote online platforms, en dat zij de configuratie van een apparaat of gebruikersinterface kunnen wijzigen om het media-aanbod aan te passen aan hun interesses of voorkeuren.

De verordening artificiële intelligentie heeft onder meer als gevolg dat AI-systemen die specifiek gericht zijn op kwetsbare personen (zoals minderjarigen) om hun gedrag te verstoren en schade te veroorzaken, verboden zijn. Kinderen en jongeren zullen ook kennis kunnen nemen van de specifieke labels die aangeven dat programma's kunstmatig zijn gegenereerd of gemanipuleerd.

17. Gelet op hun rechtstreekse werking vloeit de impact op kinderen en jongeren rechtstreeks voort uit hogervermelde verordeningen. Zelfs zonder voorliggend ontwerp van decreet zouden deze effecten zich in principe voordoen. Om die reden is er voor dit voorontwerp van decreet geen specifiek participatieproces met kinderen en jongeren toegepast. Het gaat immers om de toepassing van Europese verordeningen

die directe werking hebben en waar niets meer aan kan gewijzigd worden. De tekst wordt wel voorgelegd aan de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

18. Gelet op de effecten voor kinderen en jongeren, dragen hogervermelde verordeningen actief bij tot een aantal rechten die verankerd zijn in het VN-kinderrechtenverdrag, in het bijzonder:
- a. Artikel 13: vrijheid van meningsuiting
 - b. Artikel 16: bescherming van de privacy
 - c. Artikel 17: toegang tot passende informatie

Impactanalyse

19. Bij het uitwerken van dit voorontwerp van decreet was er geen keuze mogelijk tussen verschillende beleidsopties. Het gaat immers om de toepassing van Europese verordeningen die directe werking hebben en waar niets aan kan gewijzigd worden. Zoals hierboven aangehaald, heeft de directe werking van deze verordeningen wel een aantal positieve effecten op de rechten van kinderen en jongeren. Voorliggend voorontwerp van decreet regelt onder meer de handhaving van deze verordeningen in de Vlaamse Gemeenschap. Op die manier draagt de tekst ook bij aan de effectieve bescherming van deze rechten. Zonder dit voorontwerp van decreet zou het minder duidelijk zijn waar jongeren terecht kunnen mochten bijvoorbeeld hun persoonsgegevens onrechtmatig verwerkt zijn in het kader van politieke reclame of mocht content die voor hen bestemd is ten onrechte worden geblokkeerd op zeer grote online platforms.

Opvolging

20. Eén van de gevolgen van voorliggend decreet is dat de Vlaamse Regulator voor de Media een bevoegde autoriteit wordt voor het toezicht op de verordening (EU) 2024/900, op de Europese verordening mediavrijheid en op de verordening artificiële intelligentie. In die hoedanigheid zal de Vlaamse Regulator voor de Media de naleving van de betrokken bepalingen bewaken en indien nodig sancties opleggen. De Vlaamse Regulator voor de Media zal ook samenwerken met andere relevante bevoegde autoriteiten. Daarnaast kan de Vlaamse Regering bepalen hoe moet worden aangegeven dat programma's kunstmatig zijn gegenereerd of gemanipuleerd of dat er sprake is van politieke reclame. De Vlaamse Regulator voor de Media zal een databank voor media-eigendom ontwikkelen en zal mediaconcentraties beoordelen die een aanzienlijke invloed hebben op de pluriformiteit van de media en op de redactionele onafhankelijkheid.
21. In de praktijk zal de monitoring van dit decreet grotendeels gelijklopen met de beslissingen die de Vlaamse Regulator voor de Media zal nemen in het kader van het toezicht op en de toepassing van bovenvermelde verordeningen en met de beslissingen van de Vlaamse regering. Een specifieke monitoring en evaluatie van de ingeschatte effecten van dit decreet op kinderen en jongeren is niet gepland.

Armoedetoets

22. Voor dit decreet werd geen armoedetoets uitgevoerd.

Impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel

23. De verordening (EU) 2024/900 leidt tot bescheiden beperkingen van de vrijheid van meningsuiting en het recht op informatie (artikel 11 van het Handvest van de

grondrechten van de Europese Unie), het recht op eerbiediging van het privéleven (artikel 7) en het recht op bescherming van persoonsgegevens (artikel 8). Deze beperkingen zijn evenredig en gaan niet verder dan noodzakelijk. Wat de vrijheid van meningsuiting betreft, blijven op de inhoud, de publicatie en de verspreiding van politieke reclameboodschappen als zodanig de regels van het relevante nationale en EU-recht van toepassing. De verordening (EU) 2024/900 bevat vereisten inzake transparantie, maar heeft geen invloed op de eigenlijke inhoud van politieke boodschappen⁸. Hoewel een beperking van targetings technieken gevolgen kan hebben voor de vrijheid van meningsuiting, is dit effect evenredig aangezien dit beperkt is in reikwijdte en gecompenseerd wordt door de positieve effecten op andere grondrechten. Het gaat hierbij onder meer om het beperken van de mogelijkheid van manipulatie van het democratische debat en het recht op objectieve, transparante en pluralistische informatie. De versterkte transparantie, voorwaarden en beperkingen inzake targeting moeten het recht op gegevensbescherming en privacy van personen die gerichte politieke reclame ontvangen, ten goede komen. Maatregelen om vast te stellen welke natuurlijke persoon opdracht heeft gegeven tot de politieke reclameboodschap, hoeveel geld daaraan is besteed en wat de waarde is van andere voordelen die geheel of ten dele in ruil voor een reclameboodschap zijn ontvangen, hebben gevolgen voor de bescherming van persoonsgegevens en moeten aldus in verhouding staan tot het nagestreefde beleidsdoel, zijnde ervoor zorgen dat personen die deelnemen aan het politieke debat, op een transparante wijze kennis kunnen nemen van de opdrachtgever van een politieke reclameboodschap en de waarde ervan. Het effect op voornoemde rechten wordt gerechtvaardigd door het algemene positieve effect op de democratie en het kiesrecht.

24. De Europese verordening mediavrijheid tracht de convergentie van de regelgeving op de interne mediamarkt te versterken, de redactionele onafhankelijkheid te waarborgen in combinatie met de vrijheid van ondernemerschap van aanbieders van mediadiensten en de transparantie en eerlijkheid bij de toewijzing van economische middelen te vergroten. Op die manier zal de verordening het aanbieden van onafhankelijke en hoogwaardige mediadiensten over de Europese grenzen heen vergemakkelijken en aldus de vrijheid en de pluriformiteit van de media bevorderen. De belangrijke rol van de Europese raad voor mediadiensten in het nieuwe kader, die volledig onafhankelijk is van overheden en andere publieke of particuliere entiteiten, zal bijdragen tot een doeltreffende en onpartijdige handhaving van de vrijheid van meningsuiting in de hele Europese Unie, die wordt beschermd door artikel 11 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, dat overeenkomt met artikel 10 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens.
25. De verordening artificiële intelligentie hanteert een mensgerichte benadering van AI, waarbij de bescherming van fundamentele rechten en het bevorderen van gelijkheid centraal staan. De verordening kan een beperkte impact hebben op fundamentele rechten zoals privacy en vrijheid van meningsuiting, omdat aanbieders van hoog-risico AI-systemen verplicht zijn een fundamentele rechten impactbeoordeling (FRIA) uit te voeren, wat kan leiden tot verhoogd toezicht en gegevensverzameling. Wat betreft vrijheid van meningsuiting, kan de noodzaak om systemische risico's te mitigeren leiden tot beperkingen op door AI gegenereerde inhoud. Deze beperkingen zijn echter beperkt en gericht op het voorkomen van bredere maatschappelijke schade. Tegelijkertijd bevordert de verordening grondrechten en het gelijkheidsbeginsel door

⁸ Overweging 14 van de verordening politieke reclame.

maatregelen zoals bias-audits en het stimuleren van gendergelijkheid binnen AI-ontwikkelingsteams, wat bijdraagt aan eerlijkere en rechtvaardigere AI-systemen. Bovendien draagt de verordening bij aan een goed en pluriform landschap door te zorgen voor transparantie en verantwoording in de ontwikkeling en het gebruik van AI, wat bijdraagt aan een divers en inclusief digitaal ecosysteem

Budgettaire impact

26. Dit decreet heeft geen budgettaire impact.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel

27. Dit decreet heeft geen bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel.

C. Implementatie

28. De meeste bepalingen die door dit decreet worden ingevoerd of worden gewijzigd in het Mediadecreet zullen direct uitvoerbaar zijn. De Vlaamse Regering zal wel de specificaties kunnen uitwerken waarmee omroeporganisaties die als gebruiksverantwoordelijke optreden van een AI-systeem dat programma's genereert of bewerkt die een deepfake vormen, bekendmaken dat die programma's kunstmatig zijn gegenereerd of gemanipuleerd. Voor wat politieke reclame betreft zal de Vlaamse Regering nadere regels kunnen bepalen over de labels die samen met elke politieke reclameboodschap beschikbaar worden gesteld.

D. Totstandkomingsprocedure

29. De Inspectie Financiën verleende een positief advies op 17 april 2025. In zijn advies verklaart de Inspectie van Financiën dat overeenkomstig artikel 31, §2, 2° het begrotingsakkoord niet vereist is.

30. Het ontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nummer 2025/142 van 29 april 2025.

31. Het ontwerp van decreet werd een eerste keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 23 mei 2025 (VR 2025 2305 DOC.0429/1).

32. De Vlaamse minister, bevoegd voor de media, heeft op 26 mei 2025 advies gevraagd aan de Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media over voorliggend ontwerp van decreet. De Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media formuleerde een advies over dit ontwerp van decreet op 27 juni 2025.

Advies van de Sectorraad Media

De Sectorraad Media van de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media bracht op 27 juni 2025 advies uit over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, met het oog op de gedeeltelijke uitvoering van de verordening (EU) 2024/900 van 13 maart 2024 betreffende transparantie en gerichte politieke reclame, van de Europese verordening mediavrijheid, en van de verordening artificiële intelligentie.

De Sectorraad Media geeft een positief advies over het voorontwerp van decreet, maar formuleert de volgende opmerkingen.

1. De Sectorraad Media meent dat het begrip “politieke reclame” het liefst nog scherper wordt geformuleerd, om te vermijden dat inherent commerciële communicatie, die tegelijk boodschappen bevat die in bepaalde contexten en vanuit bepaalde hoeken als politiek zouden kunnen worden beschouwd (bijvoorbeeld met betrekking tot ecologisch bewustzijn, inclusie etc.), toch als politieke reclame zou worden geïdentificeerd. Het toepassingsgebied van deze regelgeving moet volgens de Sectorraad Media helder en ondubbelzinnig worden afgebakend.

In antwoord hierop kan worden verwezen naar de uitgebreide definitie van het concept “politieke reclame” in artikel 3, 2) van de verordening politieke reclame:

“politieke reclame”: de productie, plaatsing, promotie, publicatie, aanlevering of verspreiding, op welke wijze dan ook, van een boodschap die gewoonlijk tegen vergoeding of via interne activiteiten of in het kader van een politieke reclamecampagne wordt overgebracht:

- a) door, voor of namens een politieke actor, tenzij het om een zuiver particuliere of commerciële boodschap gaat; of
- b) die van invloed kan zijn op en bedoeld is om het resultaat van een verkiezing of referendum, stemgedrag of een wetgevings- of regelgevingsproces op Unie-, nationaal, regionaal of lokaal niveau te beïnvloeden;

en niet bestaat uit:

- i) berichten van lidstaten of de Unie die afkomstig zijn van officiële bronnen en die zich strikt beperken tot de organisatie van en de voorwaarden voor deelname aan verkiezingen of referenda, waaronder de kandidaatstellingen en de in het referendum gestelde vraag, of voor de bevordering van de deelname aan verkiezingen of referenda;
- ii) publieke communicatie die tot doel heeft om het publiek door, voor of namens een overheidsinstantie van een lidstaat of door, voor of namens de Unie, alsook door, voor of namens leden van de regering van een lidstaat, officieel voor te lichten, mits deze communicatie niet van invloed is op en niet bedoeld is om het resultaat van een verkiezing of referendum, stemgedrag of een wet- of regelgevingsproces te beïnvloeden; en
- iii) de presentatie van kandidaten in bepaalde openbare ruimten of in de media, waarin uitdrukkelijk bij wet is voorzien en die kosteloos wordt uitgevoerd, onder waarborging van gelijke behandeling van de kandidaten;

De manier waarop deze definitie moet worden geïnterpreteerd, wordt uitvoerig toegelicht in overwegenden (21) tot (30) van de verordening. Aan de bezorgdheid van de Sectorraad Media dat bepaalde commerciële communicatie die boodschappen bevat die eventueel als politiek zouden kunnen worden beschouwd, toch als politieke reclame zou worden gekwalificeerd, wordt onder meer tegemoet gekomen doordat de overwegenden meermaals benadrukken: *“Deze verordening moet van toepassing zijn op commerciële reclame die het resultaat van een verkiezing of referendum, stemgedrag of een wetgevings- of regelgevingsproces kan beïnvloeden en die hiervoor is bedoeld.”* (overweging 23, 24, 25 en 27). Dit is één van de aanknopingspunten die de Vlaamse Regulator voor de Media kan gebruiken bij de al dan niet kwalificatie als politieke reclame van dit soort commerciële communicatie. Voor alle duidelijkheid zal

de definitie van politieke reclame worden hernomen en toegelicht in de memorie van toelichting.

Daar kan nog aan toegevoegd worden dat volgens de Beginselen van de wetgevingstechniek van de Raad van State bepalingen uit een Europese verordening niet mogen worden overgenomen worden in een tekst van intern recht⁹.

De Sectorraad Media adviseert de minister om dit probleem aan te kaarten in de Europese Raad teneinde (onder meer) lokale spelers in de reclamesector te behoeden voor juridische onzekerheid.

Hierop kan worden gerepliceerd dat de minister de eventuele interpretatiemoeilijkheden voortvloeiend uit de definitie van het begrip "politieke reclame" niet meer kan aankaarten in de Europese Raad. De verordening politieke reclame is immers op 13 maart 2024 definitief gestemd en op 20 maart 2024 in het Publicatieblad van de Europese Unie gepubliceerd. Mede dankzij de omstandige toelichting in de overwegenden zijn mogelijke interpretatieproblemen in elk geval minimaal.

De Sectorraad Media wijst op terminologische discrepanties tussen deze Europese verplichting tot transparantie en het Vlaamse Mediadecreet. Zij willen dat niet alleen de klassieke omroeporganisaties, maar ook bijvoorbeeld influencers gebonden zijn aan de transparantieverplichting.

Hierop kan bevestigend worden geantwoord. De Europese verplichting tot transparantie van politieke reclame is krachtens artikel 2.1 van de verordening politieke reclame van toepassing op "*politieke reclame wanneer de politieke reclameboodschap in de Unie wordt verspreid [...] ongeacht de gebruikte middelen*". Daarnaast kunnen influencers zonder twijfel in bepaalde gevallen gekwalificeerd worden als "aanbieder van politieke reclamediensten" (art. 3.6: "*een natuurlijke of rechtspersoon die zich bezighoudt met het aanbieden van politieke reclamediensten, met uitzondering van louter ondersteunende diensten*") of als "uitgever van politieke reclame" (art. 3.13: "*een aanbieder van politieke reclamediensten die politieke reclame publiceert, aanlevert of verspreidt via om het even welke media*"). Een politieke reclamedienst is krachtens artikel 3.5 van de verordening een dienst die politieke reclame omvat, met uitzondering van een online "tussenhandelsdienst" als gedefinieerd in artikel 3, g), van de DSA, die wordt verleend zonder vergoeding voor de productie, plaatsing, promotie, publicatie, aanlevering of verspreiding van de specifieke boodschap. In de hoedanigheid van aanbieder of uitgever van politieke reclame moeten ook influencers de transparantieverplichtingen uit de verordening naleven. Bij discussie daarover zal de Vlaamse Regulator voor de Media oordelen over de toepassing van deze verplichtingen.

2. De Sectorraad Media vraagt om na te gaan wat de precieze impact is van het *Internemarktbeginzel*, vermeld in Artikel 4, 2e lid van verordening politieke reclame op de Belgische en Vlaamse verkiezingswetgeving: "*Het verlenen van politieke reclamediensten mag niet worden verboden of beperkt, ook niet geografisch, om redenen die verband houden met transparantie, wanneer aan de voorschriften van deze verordening wordt voldaan*". De Sectorraad Media vreest dat de indruk zou kunnen ontstaan dat de Belgische regelgeving met betrekking tot verkiezingsuitgaven door de verordening wordt overruled.

⁹ Raad van State, Beginselen van de wetgevingstechniek, punt 80, a). https://www.raadvst-consetat.be/?page=technique_legislative&lang=nl.

Deze vrees van de Sectorraad Media is onterecht. In dat verband kan verwezen worden naar artikel 2.2 van de verordening politieke reclame dat bepaalt: *“Deze verordening heeft geen gevolgen voor de inhoud van politieke reclameboodschappen of Unie- of nationale regels die andere aspecten in verband met politieke reclame regelen dan die welke onder deze verordening vallen, met inbegrip van de regels inzake de organisatie, de financiering en het voeren van politieke campagnes, de regels inzake algemene verboden of beperkingen ten aanzien van politieke reclame gedurende bepaalde perioden, en, in voorkomend geval, de regels inzake verkiezingsperioden”*. Dit wordt nog verder toegelicht in overweging (14). Het interne marktbeginsel houdt alleen verband met de transparantieverplichtingen. Dit komt duidelijk naar voor in overweging (12): *“De lidstaten mogen in hun nationale wetgeving geen bepalingen betreffende de transparantie van politieke reclame behouden of invoeren die afwijken van de bepalingen in deze verordening, en zeker geen bepalingen die meer of minder strikt zijn en een ander niveau van transparantie van politieke reclame waarborgen. [...]”*. Andere aspecten van politieke reclame kunnen wel nog perfect door nationale wetgeving van de lidstaten worden geregeld.

3. De Sectorraad Media pleit inzake politieke reclame voor een labelingsysteem dat werkbaar en effectief is. De praktische toepassing van de transparantie- en labelingvereisten vermeld in artikel 11 zijn volgens de Sectorraad Media problematisch.

Het klopt dat de verordening politieke reclame in grote mate geconcentreerd is op maat van (digitale) online media, hoewel ze evenzeer zal moeten toegepast worden op reclameboodschappen die verspreid worden via andere media. De praktische toepassing van de transparantie- en labelingvereisten vermeld in artikel 11 van de verordening politieke reclame op andere media roept inderdaad vragen op. De Europese wetgever was zich daar zelf van bewust, aangezien artikel 11.4 bepaalt dat de Europese Commissie uiterlijk op 10 juli 2025 uitvoeringshandelingen zal vaststellen. Die uitvoeringshandelingen zullen er precies voor moeten zorgen dat de labels aangepast zijn aan het gebruikte medium, *“onder meer voor audiovisuele en gedrukte media, alsook online- en offline-reclame, rekening houdend met de specifieke kenmerken van dat medium, alsook met de recentste technologische en marktontwikkelingen, relevant wetenschappelijk onderzoek en beste praktijken”*. Rekening houdend met die uitvoeringshandelingen van de Europese Commissie zal de Vlaamse Regering nog verdere regels bepalen over de betrokken labels. Op dat moment zal ervoor gezorgd worden dat de labels zonder problemen toepasbaar zijn op alle media waarvoor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd is.

De Sectorraad onderschrijft de noodzaak om – met toepassing van de AI Act – tegenover burgers transparant te communiceren over het gebruik van deepfakes, maar waarschuwt ook voor het risico op ‘overlabelen’. Het is volgens de Sectorraad Media essentieel dat de definitie het begrip “deepfake” zo scherp mogelijk afbakent, zodat het label niet ten overvloede wordt gebruikt.

In repliek hierop kan worden verwezen naar de definitie van “deepfake” in artikel 3, 60° van de verordening artificiële intelligentie: *“door AI gegenereerd of gemanipuleerd beeld-, audio- of videomateriaal dat een gelijkenis vertoont met bestaande personen, voorwerpen, plaatsen, entiteiten of gebeurtenissen, en door een persoon ten onrechte voor authentiek of waarheidsgetrouw zou worden aangezien”*. Deze definitie is op zich

voldoende duidelijk en precies om te vermijden dat onschuldige vormen van door AI gegenereerde content ten onrechte als deepfakes zouden gekwalificeerd worden. Gelet op de beginselen van wetgevingstechniek kon deze definitie niet worden overgenomen in het wijzigingsdecreet.

4. De Sectorraad Media stelt dat het raadzaam kan zijn om het no gold plating principe los te laten voor wat betreft artikel 5 van de Europese verordening mediavrijheid dat de onafhankelijke werking van aanbieders van publieke mediadiensten regelt. In dat verband zou volgens de Sectorraad kunnen geput worden uit aanbevelingen van de Raad van Europa en uit recente studies besteld door de Europese Commissie.

In dat verband moet verwezen worden naar het regeerakkoord van de Vlaamse Regering 2024-2029: "Samen werken aan een warm en welvarend Vlaanderen". Op pagina 6 van deze tekst wordt het "no gold plating" principe expliciet bekrachtigd: *"De Vlaamse Regering onderschrijft de uitgangspunten van het principe van no gold-plating. De Vlaamse overheid legt zelf geen hogere standaarden, doelen of normen bij de omzetting van Europese of andere internationale regelgeving naar Vlaamse regelgeving om de Vlaamse economie en concurrentiepositie niet te ondergraven"*. Dit principe blijft ook voor de uitvoering van de Europese verordening mediavrijheid van kracht. Artikel 5 van deze verordening verplicht de lidstaten om ervoor te zorgen dat aanbieders van publieke mediadiensten redactioneel en functioneel onafhankelijk zijn. Dit is voor de VRT al uitdrukkelijk geregeld in de artikelen 7, 14, §2, 7° en 29, §1 van het Mediadecreet. Dit komt ook tot uiting in de formulering van de openbare opdracht van de VRT (art. 6, §2 mediadecreet) en in de beheersovereenkomst. De aanbevelingen en studies waar de Sectorraad Media naar verwijst, kunnen een nuttige bron voor de interpretatie van deze bepalingen of een eventuele optimalisatie ervan in de toekomst.

33. De Vlaamse minister, bevoegd voor de media, heeft op 26 mei 2025 advies gevraagd aan de Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens over voorliggend ontwerp van decreet. De Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens formuleerde een advies over dit ontwerp van decreet op 3 juni 2025.

Advies van de Vlaamse Toezichtscommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

De Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC) formuleerde op 3 juni 2025 advies nr. 2025/034 over het voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, met het oog op de gedeeltelijke uitvoering van de verordening (EU) 2024/900 van 13 maart 2024 betreffende transparantie en gerichte politieke reclame, van de Europese verordening mediavrijheid, en van de verordening artificiële intelligentie.

De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat de volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd.

1. In verband met het ontworpen artikel 237/25/5, vierde lid van het Mediadecreet betreffende publicatie van persoonsgegevens wijst de VTC erop dat volgens de definitie van "aanbieder van mediadiensten" in artikel 2.2 van de Europese verordening mediavrijheid deze aanbieder ook een natuurlijke persoon kan zijn. In dat geval vormt ook het bedrag van de reclame-inkomsten een persoonsgegeven.

Om aan deze opmerking tegemoet te komen, worden de reclame-inkomsten toegevoegd aan de lijst van persoonsgegevens bij artikel 21.

2. De VTC wijst erop dat de Europese verordening mediavrijheid in artikel 6 enerzijds bepaalt dat de aanbieders van mediadiensten bepaalde (actuele) informatie gemakkelijk en rechtstreeks toegankelijk moeten maken voor de ontvangers van hun diensten (artikel 6.1), en anderzijds dat de nationale databanken voor media-eigendom die informatie moeten bevatten. De VTC stelt dat deze bepaling geen publicatie oplegt aan de nationale instantie die belast wordt met de ontwikkeling van een nationale databank voor media-eigendom. Daarom moet er volgens de VTC een afweging worden gemaakt. Voor de actieve openbaarmaking van persoonsgegevens moet een uitvoerige motivering kunnen worden gegeven en die ontbreekt op dit ogenblik.

Het klopt inderdaad dat artikel 6 van de Europese verordening mediavrijheid niet letterlijk bepaalt dat de nationale databanken voor media-eigendom publiek moeten gemaakt worden. Wel moet de informatie die daarin vervat zit door de betrokken aanbieders van mediadiensten toegankelijk gemaakt worden voor hun ontvangers.

Het was echter wel uitdrukkelijk de bedoeling van de Europese wetgever dat de betrokken databank zou openstaan voor het publiek. Ter illustratie kan verwezen worden naar overweging (33) bij de verordening: *"Om verder bij te dragen tot een hoog niveau van transparantie inzake media-eigendom, moeten de lidstaten de nationale regulerende instanties of organen, of andere bevoegde instanties en organen, ook belasten met de ontwikkeling van databanken voor media-eigendom. Die databanken moeten fungeren als de centrale informatiebron, waar ontvangers van mediadiensten gemakkelijk relevante informatie over een bepaalde aanbieder van mediadiensten kunnen controleren. [...]"*.

Het is cruciaal dat ontvangers van mediadiensten met zekerheid kunnen weten wie de eigenaar is van de media die zij gebruiken en wie erachter zit, zodat zij mogelijke belangenconflicten kunnen vaststellen en begrijpen. Dat is een noodzakelijke voorwaarde om een goed geïnformeerde mening te kunnen vormen en bijgevolg actief te kunnen deelnemen aan een democratie. Overweging (32) specificeert dat de openbaarmaking van gerichte informatie over media-eigendom voordelen met zich zou meebrengen die duidelijk opwegen tegen de mogelijke impact van de openbaarmakingsplicht op de grondrechten, waaronder het recht op een privé en gezinsleven en het recht op bescherming van persoonsgegevens. De betrokken aanbieders van mediadiensten moeten de gevraagde informatie krachtens deze overweging in een elektronisch formaat, bijvoorbeeld op hun website, of op een ander eenvoudig en rechtstreeks toegankelijk medium openbaar maken.

Bijgaand voorontwerp bepaalt de specifieke modaliteiten van de openbaarmaking van de informatie bedoeld in artikel 6.1 van de Europese verordening mediavrijheid door de aanbieders van mediadiensten: zij dienen deze informatie toegankelijk te maken voor hun ontvangers door deze in te voeren in de databank die zal worden ontwikkeld in uitvoering van artikel 6.2. Aangezien deze databank toegankelijk zal zijn voor het publiek betreft het in termen van overweging (32) "een ander eenvoudig en rechtstreeks toegankelijk medium". De aanbieders maken daar zelf hun persoonsgegevens publiek en dit op hun eigen verantwoordelijkheid. De informatie wordt niet geverifieerd noch gecorrigeerd door de Vlaamse Regulator voor de Media.

Voor alle duidelijkheid wordt in de memorie van toelichting bij de bespreking van artikel 4 van het wijzigingsdecreet een motivering toegevoegd voor de actieve openbaarmaking van deze databank.

3. De VTC stelt dat krachtens artikel 5.1, e) AVG persoonsgegevens niet langer mogen worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt. De bewaartermijn van 10 jaar in de ontworpen artikelen 237/25/2 tot 237/25/5 wordt niet gemotiveerd. De VTC adviseert om dit alsnog te doen en zo nodig de bewaartermijn te beperken.

In repliek hierop kan worden gesteld dat deze periode van 10 jaar na het beëindigen van de decretale opdracht, is gebaseerd op de gemeenrechtelijke verjaringstermijn inzake persoonlijke rechtsvorderingen (artikel 22, 62 bis, van het Burgerlijk Wetboek). Indien er andere rechtsgronden zijn die langere bewaartermijnen opleggen of toelaten, dan laat dit decreet dit toe. Dit zal ter verduidelijking worden toegevoegd in de memorie van toelichting.

Zo kan de bewaartermijn, als de VRM bestuurlijke sancties oplegt, gelijk worden gezet met artikel III.87. §1/1, vierde lid, 2° van het Bestuursdecreet: *"Tenzij anders is bepaald in de toepasselijke regelgeving, worden de volgende bestuursdocumenten maximaal dertig jaar bewaard als ze persoonsgegevens bevatten: [...] 2° de bestuursdocumenten die betrekking hebben op een strafvordering, of een administratieve of bestuurlijke sanctie. De termijn begint te lopen vanaf het ogenblik dat de beslissing over de strafvordering of de sanctie is genomen."*

34. De Vlaamse minister, bevoegd voor de media, heeft op [...] advies gevraagd aan de Raad van State over voorliggend ontwerp van decreet. De Raad van State formuleerde een advies over dit ontwerp van decreet op [...].

Advies van de Raad van State

[...]

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid. De bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap tot het regelen van de inhoud en de transmissie van radio-omroep en televisie ligt vervat als culturele aangelegenheid in artikel 127 van de Grondwet en wordt uitgewerkt in het artikel 4 van de Bijzondere wet tot hervorming van de instellingen die deze bevoegdheid omschrijft als: *"de inhoudelijke en technische aspecten van de audiovisuele en de auditieve mediadiensten met uitzondering van het uitzenden van mededelingen van de federale regering"*.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1.

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2.

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 3.

In artikel 2 van het Mediadecreet worden vooreerst de nodige definities van 'Europese verordening mediavrijheid', van 'verordening artificiële intelligentie' en van 'verordening (EU) 2024/900' ingevoegd. Vervolgens wordt de definitie van 'bevoegde autoriteit' geschrapt. Voortaan verwijst het concept 'bevoegde autoriteit' immers niet langer uitsluitend naar de autoriteiten aangeduid onder de digitaledienstenverordening. Ook onder de verordening (EU) 2024/900 wordt gesproken over bevoegde autoriteiten. Het schrappen van deze definitie heeft verder geen inhoudelijke weerslag op het Mediadecreet aangezien bij een verwijzing naar 'bevoegde autoriteit' in de betrokken artikelen steeds naar de respectievelijke verordening wordt verwezen.

Artikel 4.

Dit artikel maakt de verplichting in artikel 6 van de Europese verordening mediavrijheid concreet. Artikel 6, lid 1 van de Europese verordening mediavrijheid verplicht aanbieders van mediadiensten om bepaalde actuele informatie gemakkelijk en rechtstreeks toegankelijk te maken voor de ontvangers van die diensten (vb. juridische naam of namen en contactgegevens, naam of namen van hun directe of indirecte eigenaar, het totale jaarlijkse bedrag van de reclame-inkomsten die van overheidsinstanties of entiteiten van derde landen zijn ontvangen, enz.). Artikel 6, lid 2 verplicht de lidstaten om de nationale regulerende instanties of organen of andere bevoegde instanties of organen te belasten met de ontwikkeling van nationale databanken voor media-eigendom die de in artikel 6, lid 1 bedoelde informatie bevatten. Met dit artikel wordt voor de Vlaamse Gemeenschap uitvoering gegeven aan deze bepalingen: omroeporganisaties moeten de informatie bedoeld in artikel 6, lid 1 EMFA toegankelijk maken door deze in te voeren in de databank die de Vlaamse Regulator voor de Media zal ontwikkelen in uitvoering van artikel 6, lid 2. De databank moet aangevuld worden binnen de zes maanden na de opstart ervan door de Vlaamse Regulator voor de Media. Deze zal de opstartdatum duidelijk communiceren op zijn website.

Hoewel artikel 6 van de Europese verordening mediavrijheid niet letterlijk bepaalt dat de nationale databanken voor media-eigendom publiek moeten gemaakt worden, was het wel uitdrukkelijk de bedoeling van de Europese wetgever dat de betrokken databank zou openstaan voor het publiek. Ter illustratie kan verwezen worden naar overweging (33) bij de verordening: *"Om verder bij te dragen tot een hoog niveau van transparantie inzake media-eigendom, moeten de lidstaten de nationale regulerende instanties of organen, of andere bevoegde instanties en organen, ook belasten met de ontwikkeling van databanken voor media-eigendom. Die databanken moeten fungeren als de centrale informatiebron, waar ontvangers van mediadiensten gemakkelijk relevante informatie over een bepaalde aanbieder van mediadiensten kunnen controleren. [...]"*.

Het is cruciaal dat ontvangers van mediadiensten met zekerheid kunnen weten wie de eigenaar is van de media die zij gebruiken en wie erachter zit, zodat zij mogelijke belangenconflicten kunnen vaststellen en begrijpen. Dat is een noodzakelijke voorwaarde om een goed geïnformeerde mening te kunnen vormen en bijgevolg actief te kunnen deelnemen aan een democratie. Overweging (32) specificeert dat de openbaarmaking van gerichte informatie over media-eigendom voordelen met zich zou meebrengen die duidelijk opwegen tegen de mogelijke impact van de openbaarmakingsplicht op de grondrechten, waaronder het recht op een privé en gezinsleven en het recht op bescherming van persoonsgegevens. De betrokken aanbieders van mediadiensten moeten de gevraagde informatie krachtens deze overweging in een elektronisch formaat,

bijvoorbeeld op hun website, of op een ander eenvoudig en rechtstreeks toegankelijk medium openbaar maken.

Artikel 4 van het wijzigingsdecreet bepaalt de specifieke modaliteiten van de openbaarmaking van de informatie bedoeld in artikel 6.1 van de Europese verordening mediavrijheid door de aanbieders van mediadiensten: zij dienen deze informatie toegankelijk te maken voor hun ontvangers door deze in te voeren in de databank die zal worden ontwikkeld in uitvoering van artikel 6.2. Aangezien deze databank toegankelijk zal zijn voor het publiek betreft het in termen van overweging (32) *“een ander eenvoudig en rechtstreeks toegankelijk medium”*. De aanbieders maken daar zelf hun persoonsgegevens publiek en dit op hun eigen verantwoordelijkheid. De informatie wordt niet geverifieerd noch gecorrigeerd door de Vlaamse Regulator voor de Media.

Artikel 6 EMFA wordt uitgevoerd binnen de perken van de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap. Om die reden wordt de term “aanbieders van mediadiensten” uit de verordening vervangen door “omroeporganisaties”. De Vlaamse Regulator voor de Media zal toezien op het invullen en actueel houden van de databank.

Artikel 5.

Artikel 5 bepaalt dat de Vlaamse Regering, in lijn met artikel 50.4 van de verordening artificiële intelligentie, de specificaties kan bepalen waarmee omroeporganisaties kunnen aangeven dat hun content kunstmatig is gegenereerd of gemanipuleerd. Dit omvat richtlijnen voor zichtbaarheid en toegankelijkheid. Artikel 50.4 van de verordening artificiële intelligentie verplicht gebruiksverantwoordelijken van AI-systemen die deepfake-content genereren of bewerken, om duidelijk kenbaar te maken dat de content kunstmatig is gegenereerd of gemanipuleerd. Dit geldt voor beeld-, audio- en video-inhoud die sterk lijkt op bestaande personen, objecten, plaatsen, entiteiten of gebeurtenissen en als authentiek kan worden beschouwd. Er geldt een uitzondering voor artistieke, satirische of fictieve werken, waarbij alleen het bestaan van de gemanipuleerde content hoeft te worden vermeld zonder afbreuk te doen aan de beleving van het werk.

Artikel 50.4 van de verordening artificiële intelligentie zegt weinig concreets over hoe de markering van deepfake-content eruit moet zien. Het bepaalt enkel dat gebruiksverantwoordelijken “bekend moeten maken” dat de content kunstmatig is gegenereerd of gemanipuleerd. Artikel 50.5 voegt daaraan toe dat deze informatie uiterlijk bij de eerste interactie of blootstelling op een “duidelijke en te onderscheiden wijze” aan de betrokken personen moet worden verstrekt en moet voldoen aan de toepasselijke toegankelijkheidseisen. De Europese Commissie stimuleert tevens de ontwikkeling van praktijkcodes op Unieniveau om de detectie en labeling van deepfake-content efficiënter te maken.

Artikel 6.

Dit artikel maakt artikel 11 van de verordening (EU) 2024/900 concreet. Voor de betekenis van het concept “politieke reclame” en aanverwante begrippen wordt verwezen naar de definities in artikel 3 van de verordening (EU) 2024/900.

Politieke reclame wordt in artikel 3.2 van de verordening gedefinieerd als: *“de productie, plaatsing, promotie, publicatie, aanlevering of verspreiding, op welke wijze dan ook, van een boodschap die gewoonlijk tegen vergoeding of via interne activiteiten of in het kader van een politieke reclamecampagne wordt overgebracht:*

- c) door, voor of namens een politieke actor, tenzij het om een zuiver particuliere of commerciële boodschap gaat; of*

- d) die van invloed kan zijn op en bedoeld is om het resultaat van een verkiezing of referendum, stemgedrag of een wetgevings- of regelgevingsproces op Unie-, nationaal, regionaal of lokaal niveau te beïnvloeden;*

en niet bestaat uit:

- iv) berichten van lidstaten of de Unie die afkomstig zijn van officiële bronnen en die zich strikt beperken tot de organisatie van en de voorwaarden voor deelname aan verkiezingen of referenda, waaronder de kandidaatstellingen en de in het referendum gestelde vraag, of voor de bevordering van de deelname aan verkiezingen of referenda;*
- v) publieke communicatie die tot doel heeft om het publiek door, voor of namens een overheidsinstantie van een lidstaat of door, voor of namens de Unie, alsook door, voor of namens leden van de regering van een lidstaat, officieel voor te lichten, mits deze communicatie niet van invloed is op en niet bedoeld is om het resultaat van een verkiezing of referendum, stemgedrag of een wet- of regelgevingsproces te beïnvloeden; en*
- vi) de presentatie van kandidaten in bepaalde openbare ruimten of in de media, waarin uitdrukkelijk bij wet is voorzien en die kosteloos wordt uitgevoerd, onder waarborging van gelijke behandeling van de kandidaten;”.*

De manier waarop deze definitie moet worden geïnterpreteerd, wordt uitvoerig toegelicht in overwegenden (21) tot (30) van de verordening.

Het is niet altijd gemakkelijk voor burgers om politieke reclameboodschappen als zodanig te herkennen en hun democratische rechten met kennis van zaken uit te oefenen. Een hoog niveau van transparantie is onder meer noodzakelijk om open en eerlijk politieke debatten en politieke campagnes, alsmede vrije en eerlijke verkiezingen of referenda te ondersteunen en om manipulatie van en inmenging in de informatievoorziening, met inbegrip van onrechtmatige inmenging, ook vanuit derde landen, tegen te gaan. Transparantie van politieke reclame draagt ertoe bij dat kiezers en personen in het algemeen die te maken krijgen met een politieke reclameboodschap, beter kunnen begrijpen namens wie die reclame wordt gemaakt alsook hoe en waarom een aanbieder van reclamediens ten zich juist op hen richt, zodat zij beter in staat zijn weloverwogen keuzes te maken¹⁰.

Uitgevers van politieke reclame moeten ervoor zorgen dat elke politieke reclameboodschap vergezeld gaat van een duidelijke mededeling waaruit blijkt dat het om een politieke reclameboodschap gaat, en van andere informatie, zoals wie de opdrachtgever is, van welke politieke campagne het deel uitmaakt en of er targeting technieken en technieken voor de aanlevering van een reclameboodschap werden aangewend. In voorkomend geval kan de naam van de opdrachtgever ook een politiek logo omvatten. Uitgevers van politieke reclame moeten ervoor zorgen dat politieke reclameboodschappen correct worden gelabeld en moeten gebruikmaken van een label dat doeltreffend is en de specifieke informatie bevat, met inbegrip van een duidelijke vermelding van de plaats waar de transparantieverklaring kan worden teruggevonden¹¹.

¹⁰ Zie overweging 4 verordening politieke reclame

¹¹ Zie overweging 56 verordening politieke reclame

Hoe het betrokken label er precies zal moeten uitzien, is nog niet helemaal duidelijk. Uit de artikelen 11, lid 4 en 12, lid 7 van de verordening (EU) 2024/900 blijkt dat de Europese Commissie nog verdere uitvoeringshandelingen zal nemen over dat label en over de transparantieverklaring. Dit artikel geeft alvast delegatie aan de Vlaamse Regering om het betrokken label verder uit te werken.

Artikel 7.

In een nieuw artikel 176/11 wordt de VRM aangeduid als bevoegde autoriteit in de zin van artikel 22, lid 3 van de verordening (EU) 2024/900 voor wat betreft de tussenhandelsdiensten die betrekking hebben op omroepactiviteiten als vermeld in artikel 176/9. Artikel 22, lid 3 van de verordening (EU) 2024/900 stelt namelijk uitdrukkelijk: *'[...] De krachtens Verordening (EU) 2022/2065 aangewezen bevoegde autoriteiten kunnen ook een van de bevoegde autoriteiten zijn die zijn aangewezen om erop toe te zien dat onlinetussenpersonen voldoen aan de verplichtingen van de artikelen 7 tot en met 17 en artikel 21 van deze verordening. [...]'.*

Artikel 8.

In het licht van de Europese verordening mediavrijheid wordt een punt 3° toegevoegd aan artikel 217/1 van het mediadecreet. Op grond van artikel 7 van de Europese verordening mediavrijheid worden de nationale regulerende autoriteiten zoals bedoeld in artikel 30 van AVMD-Richtlijn aangesteld voor het toezicht op Hoofdstuk III van diezelfde verordening.

In het licht van de verordening (EU) 2024/900 wordt een punt 4° toegevoegd aan artikel 217/1 van het Mediadecreet. Op grond van artikel 22, lid 3 van de verordening (EU) 2024/900 kunnen de bevoegde autoriteiten om toezicht te houden op de naleving door aanbieders van tussenhandelsdiensten in de zin van Verordening (EU) 2022/2065, van de verplichtingen van de artikelen 7 tot en met 17 en artikel 21 van de verordening (EU) 2024/900, dezelfde zijn als deze aangewezen krachtens Verordening (EU) 2022/2065. Daarnaast kunnen op grond van artikel 22, lid 4 van de verordening (EU) 2024/900 de autoriteiten zoals bedoeld in artikel 30 van AVMD-Richtlijn worden aangeduid als bevoegde autoriteiten voor de toepassing en handhaving van de niet in de leden 1 en 3 van artikel 22 van de verordening (EU) 2024/900 genoemde aspecten. In beide gevallen zal deze bevoegdheid toekomen aan de VRM.

In beide gevallen is de VRM de geschikte autoriteit, verantwoordelijk voor, of bevoegd voor het verlenen van medewerking bij de toepassing, de uitvoering en het toezicht op de naleving van de verordening (EU) 2024/900 en de Europese verordening mediavrijheid. Voor het toezicht op artikel 25 van de Europese verordening mediavrijheid zal de VRM echter niet instaan. Het toezicht op de reclame-uitgaven van overheidsinstanties van alle niveaus reikt veel verder dan de respectievelijke opdracht van de VRM: het handhaven van mediaregelgeving binnen de Vlaamse Gemeenschap. Krachtens artikel 25.3 van de Europese verordening mediavrijheid kan het toezicht op de gunning van overheidsuitgaven voor overheidsreclame aan aanbieders van mediadiensten en aanbieders van online platforms ook worden opgenomen door andere bevoegde onafhankelijke instanties of organen.

In het licht van de verordening artificiële intelligentie wordt een punt 5° toegevoegd aan artikel 217/2 van het Mediadecreet. Krachtens artikel 70 van de verordening artificiële intelligentie moet elke lidstaat voor de toepassing van de verordening ten minste één aanmeldende autoriteit en ten minste één markttoezichtautoriteit instellen of aanwijzen als nationale bevoegde autoriteiten. Die nationale bevoegde autoriteiten moeten hun bevoegdheden onafhankelijk, onpartijdig en onbevooroordeeld uitoefenen, teneinde de

objectiviteit van hun activiteiten en taken te waarborgen en de toepassing en uitvoering van de verordening te verzekeren. De verordening geeft lidstaten een zekere mate van discretie met betrekking tot de structuur en de vormgeving van de nationale bevoegde autoriteiten. De VRM wordt aangeduid als markttoezichtautoriteit voor wat betreft omroepactiviteiten. De VRM is echter niet de markttoezichtautoriteit die optreedt als centraal contactpunt voor deze verordening.

De inzet van artificiële intelligentie in omroepactiviteiten kan een aanzienlijke invloed hebben op mediagebruikers, mediapluralisme en fundamentele rechten, zoals de vrijheid van meningsuiting en informatie, non-discriminatie en privacy. AI-systemen worden steeds vaker toegepast bij de creatie, verspreiding en personalisering van audiovisuele content, onder meer via algoritmische aanbevelingssystemen, geautomatiseerde contentmoderatie en synthetische mediatoepassingen zoals deepfakes.

Om een veilig gebruik van AI-systemen te waarborgen, is het essentieel dat sectorale toezichthouders waken over de correcte toepassing ervan binnen hun respectieve domeinen. Gezien de rol en expertise als onafhankelijke mediaregulator in Vlaanderen en is de VRM de geschikte autoriteit om toe te zien op de naleving van de verordening artificiële intelligentie voor wat betreft omroepactiviteiten.

Artikel 9.

Dit artikel voegt een nieuw artikel 217/2 toe aan het mediadecreet om de VRM aan te duiden als markttoezichtautoriteit in het kader van artikel 70 van de verordening artificiële intelligentie voor het toezicht op artikel 50.4 van die verordening voor wat betreft omroepactiviteiten.

Artikel 50, lid 4, eerste alinea van de verordening artificiële intelligentie bepaalt dat gebruikers die een AI-systeem inzetten dat beeld-, audio- of videomateriaal genereert of manipuleert en dat een deepfake vormt, verplicht zijn om te openbaren dat de desbetreffende inhoud kunstmatig werd gegenereerd of gemanipuleerd. Deze openbaarmakingsplicht kent twee uitzonderingen:

1. wanneer het gebruik van deepfakes wettelijk is toegestaan met het oog op de opsporing, voorkoming, het onderzoek of de vervolging van strafbare feiten; en
2. wanneer de deepfake-inhoud deel uitmaakt van een kennelijk artistiek, creatief, satirisch, fictief of gelijkaardig werk of programma, waarbij de openbaarmaking op een passende wijze dient te gebeuren die de beleving of weergave van het werk niet schaadt.

De verordening artificiële intelligentie wijst niet expliciet een bevoegde autoriteit aan voor de handhaving van artikel 50. Uit de artikelen 79 en 85 kan impliciet worden afgeleid dat dit de markttoezichtautoriteiten kunnen zijn. Zo staat artikel 85 natuurlijke of rechtspersonen toe om gemotiveerde klachten in te dienen bij de "bevoegde markttoezichtautoriteit" wanneer zij redenen hebben om te vermoeden dat de verordening artificiële intelligentie is geschonden (dus ook artikel 50). Deze verwijzing naar de "bevoegde" markttoezichtautoriteit is echter hoofdzakelijk logisch binnen het kader van hoog-risico AI-systemen, waarvoor de verordening artificiële intelligentie samengevat bepaalt dat bestaande of aan te wijzen sectorale markttoezichtautoriteiten bevoegd zijn. Aangezien de AI-systemen bedoeld in artikel 50 niet sectorspecifiek zijn, ontstaat er een toezichtskloof.

Artikel 70, lid 1 van de verordening artificiële intelligentie, kan zodanig geïnterpreteerd worden dat lidstaten de mogelijkheid hebben om een markttoezichtautoriteit aan te wijzen

die specifiek belast is met de handhaving van artikel 50. Het type toezicht dat vereist is om inbreuken op artikel 50 op te sporen en aan te pakken, is immers wezenlijk anders van aard dan het markttoezicht waarvoor markttoezichtautoriteiten traditioneel zijn opgericht. Bovendien is het ook voor klagers logisch dat ze een klacht kunnen indienen bij de mediaregulator in geval van niet-geëtiketteerde deepfakes.

Artikel 10

Om de VRM expliciet aan te duiden als bevoegde autoriteit in het licht van artikel 22, lid 4, voor wat betreft de niet in de leden 1 en 3 van artikel 22 van de verordening (EU) 2024/900 genoemde aspecten, wordt een nieuw artikel 217/3 toegevoegd aan het mediadecreet.

Artikel 11

Deze bepaling voegt een nieuw artikel 217/4 toe aan het mediadecreet om de VRM voor wat betreft omroepactiviteiten aan te duiden als autoriteit voor de bescherming van de grondrechten als vermeld in artikel 77 van de verordening artificiële intelligentie. Het gaat in artikel 77 over autoriteiten die de nakoming controleren of verplichtingen handhaven krachtens Unierecht ter bescherming van grondrechten, waaronder het recht op non-discriminatie, met betrekking tot het gebruik van AI-systemen met een hoog risico (vermeld in bijlage III van de verordening).

Bijlage III van de verordening artificiële intelligentie classificeert AI-systemen als hoog risico wanneer ze worden ingezet voor biometrische identificatie, kritieke infrastructuur, onderwijs, werkgelegenheid, kredietwaardigheidsbeoordeling, noodhulpdiensten, rechtshandhaving, migratiebeheer, ... Tot slot vermeldt de lijst in bijlage III AI-systemen die invloed kunnen hebben op rechtsbedeling en democratische processen. Het gaat meer specifiek in artikel 8, 2°, b) van bijlage III over AI-systemen die bedoeld zijn om te worden gebruikt voor het beïnvloeden van de uitslag van een verkiezing of referendum of van het stemgedrag van natuurlijke personen bij de uitoefening van hun stemrecht bij verkiezingen of referenda. Het zou kunnen gaan over AI-systemen die via nieuwsaanbeveling, contentcuratie of deepfake-technologie stemgedrag proberen te beïnvloeden en zo een risico vormen voor de transparantie, objectiviteit en betrouwbaarheid van media-inhoud.

De VRM is een nationaal regulerend orgaan dat overeenkomstig artikel 30 van de Europese Richtlijn Audiovisuele Mediadiensten werd aangewezen om voor de Vlaamse Gemeenschap toezicht te houden op de naleving van de mediaregelgeving. De VRM valt bijgevolg onder het toepassingsgebied van artikel 77 van de verordening artificiële intelligentie. Daarnaast heeft de Europese Commissie op 23 september 2024 een interpretatieve nota met betrekking tot artikel 77 van de verordening artificiële intelligentie gedeeld waarbij 'Media supervisory authorities', zoals de VRM, worden als voorbeeld gegeven van instanties die onder het toepassingsgebied vallen van artikel 77 van de verordening artificiële intelligentie.

Artikel 12.

Dit artikel lijst een aantal extra opdrachten op voor de VRM die voortvloeien uit de verordening (EU) 2024/900, de Europese verordening mediavrijheid en de verordening artificiële intelligentie. Om de volle werking van deze verordeningen te verzekeren, is het noodzakelijk om de taken van de algemene kamer van de VRM zoals bepaald in paragraaf 2 van artikel 218 van het Mediadecreet verder aan te vullen. Via punt 1° van dit artikel wordt het toezicht als markttoezichtautoriteit in de zin van artikel 217/2 van het

Mediadecreet toegevoegd aan de lijst van taken van de algemene kamer van de VRM, zoals opgenomen in artikel 218 §2, van het Mediadecreet.

Punt 2° van dit artikel kent aan de algemene kamer van de VRM een bijkomende taak toe voor wat betreft het oprichten van een nationale databank voor media-eigendom, zoals vermeld in artikel 6, lid 2, van de Europese verordening mediavrijheid. Deze databank omvat de informatie zoals vermeld in lid 1 van hetzelfde artikel. De opdracht sluit aan bij het in kaart brengen van concentraties in de Vlaamse mediasector, hetgeen vandaag ook gebeurt door de algemene kamer. Met toepassing van het nieuwe lid 2 en 3 van artikel 40 Mediadecreet zullen de omroeporganisaties deze databank zelf invullen, en dit uiterlijk zes maanden na de opstart van de databank. De VRM zal de opstart van deze databank op zijn website communiceren, zodat alle omroeporganisaties weten wanneer de termijn aanvangt waarbinnen zij de gegevens moeten invoeren.

Ook punt 3° van dit artikel heeft betrekking op de Europese verordening mediavrijheid. Indien een aanbieder van een zeer groot online platform erom vraagt, zal de VRM instaan voor het al dan niet bevestigen van de verklaringen van aanbieders van mediadiensten, zoals gedefinieerd in artikel 2, 2) van de Europese verordening mediavrijheid, waarin aanbieders van mediadiensten aan aanbieders van zeer grote online platforms verklaren dat zij onderworpen zijn aan regelgevende voorschriften voor de uitoefening van redactionele verantwoordelijkheid en aan het toezicht van de VRM of zich conformeren aan een coregulerings- of zelfreguleringsmechanisme voor redactionele normen dat breed wordt erkend en aanvaard in de betreffende mediasector zoals bepaald in artikel 18 lid 1 d) van de Europese verordening mediavrijheid. Deze taak wordt door punt 3° van dit artikel toegewezen aan de algemene kamer van de VRM. Merk op dat artikel 18 van de EMFA in dit decreet wordt uitgevoerd binnen de perken van de bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap. In die context moet onder de term "aanbieders van mediadiensten" uit de verordening verstaan worden "omroeporganisaties".

Voortaan zal de VRM op vraag van de Belgische Mededingingsautoriteit betrokken worden bij de beoordeling van concentraties op de mediamarkt op grond van artikel 22 van de Europese verordening mediavrijheid. Deze taak wordt door punt 4° van dit artikel toegewezen aan de algemene kamer van de VRM. De beoordeling van concentraties valt onder (exclusieve) federale bevoegdheid en wordt uitgevoerd door de Belgische Mededingingsautoriteit op basis van mededingingsrechtelijke regels. Echter op grond van artikel 22 lid 1 van de Europese verordening mediavrijheid zal voortaan ook de nationale regulerende instantie in de zin van artikel 30 AVMD-richtlijn substantieel betrokken moeten worden bij beoordelingen van concentraties op de mediamarkt die van aanzienlijke invloed zouden kunnen zijn op de pluriformiteit van de media en op de redactionele onafhankelijkheid. De specifieke modaliteiten van samenwerking tussen de Belgische Mededingingsautoriteit en de mediaregulators zullen worden geregeld in een samenwerkingsakkoord. De VRM is op grond van artikel 218, §2, 8° reeds bevoegd voor het in kaart brengen van concentraties in de Vlaamse mediasector en stelt jaarlijks een mediaconcentratierapport op. Aldus beschikt de VRM reeds over de geschikte expertise en moeten zijn taken uitgebreid worden tot de beoordeling van mediaconcentraties zoals bepaald in artikel 22 van de Europese verordening mediavrijheid.

Voor wat betreft de verordening (EU) 2024/900 wordt via de punten 5° en 6° van dit artikel het toezicht als bevoegde autoriteit in de zin van artikel 176/11 en artikel 217/3 van het Mediadecreet toegevoegd aan de lijst van taken van de algemene kamer van de VRM, zoals opgenomen in artikel 218 §2, van het Mediadecreet.

Daarnaast voegt punt 7° aan de opdrachten van de algemene kamer toe het opvragen van informatie aan de aanbieders van politieke reclame, in het kader van artikel 16 verordening (EU) 2024/900. Deze informatie kan opgevraagd worden om de naleving van de artikelen 9, 11, 12 en 14 van de verordening (EU) 2024/900 te controleren.

Punt 8° van dit artikel voegt het toezicht als autoriteit voor de bescherming van de grondrechten in de zin van artikel 217/4 van het Mediadecreet toe aan de lijst van taken van de algemene kamer van de VRM, zoals opgenomen in artikel 218 §2, van het Mediadecreet.

Punt 9° van dit artikel vloeit voort uit artikel 20.4 van de Europese verordening mediavrijheid. Op grond van deze bepaling moeten de lidstaten passende maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat fabrikanten, ontwikkelaars en importeurs van apparaten of gebruikersinterfaces als bedoeld in lid 1 van artikel 20 de leden 2 en 3 van datzelfde artikel naleven. Dit verwijst naar de verplichting voor fabrikanten, ontwikkelaars en importeurs van apparaten of gebruikersinterfaces waarmee de toegang tot en het gebruik van mediadiensten wordt gecontroleerd of beheerd om ervoor te zorgen dat deze apparaten en gebruikersinterfaces een functionaliteit hebben waarmee gebruikers hun configuratie vrij en eenvoudig kunnen wijzigen, en om ervoor te zorgen dat de visuele identiteit van aanbieders van mediadiensten tot dewelke hun apparaten en gebruikersinterfaces toegang geven, consequent en duidelijk zichtbaar is voor de gebruiker. Artikel 4, 6° van de Bijzondere Wet tot Hervorming der Instellingen bepaalt dat de gemeenschappen bevoegd zijn voor de inhoudelijke en technische aspecten van de audiovisuele en auditieve mediadiensten. Een functionaliteit die voorziet in de mogelijkheid voor de gebruikers om vrij en eenvoudig de configuratie, inclusief de standaardinstellingen die de toegang tot de mediadienst reguleren, te wijzigen, kan worden beschouwd als een 'technisch aspect van de audiovisuele en auditieve mediadienst'. Bijgevolg komt aan de VRM de taak toe om toezicht te houden op de naleving van de verplichtingen zoals geformuleerd in artikel 20 leden 2 en 3 van de Europese verordening mediavrijheid. Dit toezicht behoort tot de taken van de algemene kamer van de VRM, net zoals het toezicht op andere artikelen uit het Mediadecreet die betrekking hebben op normen en/van eindapparatuur (art. 207-211).

Voor de toepassing en handhaving van de Europese verordening mediavrijheid zal de VRM desgevallend een aantal andere instanties moeten raadplegen of ermee samenwerken, onder meer de Belgische mededingingsautoriteiten en de relevante zelfregulerende organen voor de journalistiek. In Vlaanderen betreft dit in de eerste plaats de Raad voor de Journalistiek. Deze samenwerking wordt opgenomen in een nieuwe paragraaf 6/2 van artikel 218 van het mediadecreet, ingevoegd door punt 10° van dit artikel.

Punt 11° van dit artikel heeft betrekking op de samenwerking van de VRM als bevoegde autoriteit in de zin van de verordening (EU) 2024/900 met alle andere relevante autoriteiten zoals bedoeld in artikel 22.7 van de verordening (EU) 2024/900.

Voor de toepassing en handhaving van de verordening artificiële intelligentie zal de VRM samenwerken met zowel andere nationale bevoegde autoriteiten als Europese instanties. Dit wordt opgenomen in een nieuwe paragraaf 6/4 van artikel 218 van het mediadecreet, ingevoegd door punt 12° van dit artikel.

Artikel 13.

Dit artikel past het Mediadecreet aan op grond van artikel 28 van de Europese verordening mediavrijheid dat stelt dat artikel 30 ter in de Richtlijn 2010/13/EU van het Europees Parlement en de Raad van 10 maart 2010 betreffende de coördinatie van bepaalde

wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten geschrapt wordt, en dat elke verwijzing naar dit artikel geldt als een verwijzing naar artikel 13, lid 1, punt c) van de Europese verordening mediavrijheid. *In casu* moet enkel artikel 227/1 van het Mediadecreet aangepast worden om aan deze verplichtingen te voldoen.

Artikel 14.

De algemene kamer van de Vlaamse Regulator voor de Media kan de in artikel 228 vermelde sancties niet alleen opleggen bij overtreding van de bepalingen van het mediadecreet, maar ook bij overtreding van de bepalingen van de uitvoeringsbesluiten die in uitvoering van het mediadecreet genomen zijn. Dit wordt nu in het eerste lid van artikel 228 geëxpliciteerd.

Artikel 15.

De Europese verordening mediavrijheid stelt dat de mediaregulatoren verantwoordelijk zijn voor de handhaving van hoofdstuk III van deze tekst, maar specificeert niet welke sancties daartoe kunnen worden opgelegd. Dit artikel verduidelijkt dat de sancties vermeld in het eerste lid van artikel 228 ook kunnen opgelegd worden bij overtredingen van de Europese verordening mediavrijheid. Deze sancties kunnen opgelegd worden aan elke natuurlijke persoon of rechtspersoon waarop het Mediadecreet van toepassing is.

Artikel 16.

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 25 van de verordening (EU) 2024/900 dat stelt: *"De lidstaten stellen regels vast inzake sancties of in voorkomend geval andere maatregelen die van toepassing zijn op opdrachtgevers of aanbieders van politieke reclamediens ten wegens inbreuken op de artikelen 5 tot en met 17, en de artikelen 20 en 21, en nemen alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat ze tijdig worden uitgevoerd."*

Artikel 17.

Dit artikel geeft uitvoering aan artikel 99 van de verordening artificiële intelligentie dat stelt: *"Overeenkomstig de voorwaarden van deze verordening stellen de lidstaten de voorschriften vast voor sancties en andere handhavingsmaatregelen, die ook waarschuwingen en niet-monetaire maatregelen kunnen omvatten, die van toepassing zijn op inbreuken op deze verordening door operatoren, en nemen zij alle nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat deze naar behoren en doeltreffend worden uitgevoerd, daarbij rekening houdend met de richtsnoeren die de Commissie op grond van artikel 96 heeft uitgevaardigd."* Artikel 99 van de verordening artificiële intelligentie verplicht bijgevolg de lidstaten om in lijn met de voorwaarden van deze verordening regels vast te stellen voor inbreuken op de bepalingen van deze verordening en deze aan de Europese Commissie te melden. Dit draagt bij aan een geharmoniseerde handhaving in de hele EU en voorkomt dat bedrijven voordeel halen uit verschillen in nationale regelgeving. Bovendien zorgt een uniforme aanpak ervoor dat alle marktdeelnemers binnen de Europese Unie dezelfde nalevingsnormen moeten hanteren, wat essentieel is voor een goed functionerende interne markt. De sancties moeten zodanig worden vormgegeven dat ze niet alleen effectief optreden tegen overtredingen, maar ook een preventieve werking hebben. Artikel 99 lid 7 van de verordening artificiële intelligentie bepaalt dat bij het besluiten om al dan niet een sanctie op te leggen rekening gehouden moet worden met onder andere de ernst en duur van de inbreuk, het aantal getroffen personen en de economische draagkracht van de overtreder.

Een voorbeeld van een verboden AI-praktijk overeenkomstig artikel 5 van de verordening artificiële intelligentie waarop de VRM toezicht zal houden, is het gebruiken van een deepfake-video die het publiek manipuleert op een manier die de besluitvorming ondermijnt en kan leiden tot maatschappelijke ontwrichting.

Een voorbeeld van een van de verplichtingen waarop de VRM toezicht zal houden als vermeld in artikel 99, lid 4 van de verordening artificiële intelligentie is de transparantieplichting van artikel 50, lid 4 van deze verordening waarbij een omroeporganisatie die als gebruiksverantwoordelijke optreedt van een AI-systeem dat programma's genereert of bewerkt die een deepfake vormen, moet bekendmaken dat de programma's kunstmatig zijn gegenereerd of gemanipuleerd.

De algemene kamer van de VRM kan de sancties vermeld in artikel 99 van de verordening artificiële intelligentie opleggen aan elke natuurlijke persoon of rechtspersoon waarop het Mediadecreet van toepassing is.

Artikel 18.

Dit artikel regelt de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de verordening (EU) 2024/900, en dit in uitvoering van de bepalingen van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming).

In het kader van artikel 22 van de Grondwet en meer in het bijzonder gelet op het legaliteitsbeginsel dient een wettelijke basis voorhanden te zijn om de inmenging in het privéleven toe te laten. Deze wettelijke basis wordt voorzien in dit en in de hiernavolgende artikelen, waarin de verwerking van de persoonsgegevens wordt geregeld. Deze artikelen vormen de rechtsgrond waarop de relevante actoren die erin vermeld worden zich kunnen baseren bij het verwerken van persoonsgegevens in het kader van de uitvoering van hun taken onder dit decreet.

In dit verband kan ook verwezen worden naar het Besluit van de Vlaamse Regering van 3 juni 2005 met betrekking tot de organisatie van de Vlaamse administratie, en meer bepaald naar artikel 24 en artikel 30.

Verder houdt het legaliteitsbeginsel eveneens het voorzienbaarheids criterium in. Dat betekent dat de formulering van de opgenomen bepalingen voldoende precies dient te zijn, zodat een burger de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien. De desbetreffende bepalingen bevatten, naast enkele definities, dan ook de essentiële elementen van de verwerking van de persoonsgegevens.

Bij het overzicht van de essentiële elementen van desbetreffende verwerking van persoonsgegevens, werd hetzelfde stramien gevolgd als in de bestaande bepalingen in het mediadecreet betreffende de verwerking van persoonsgegevens:

§1 bepaalt de verwerkingsverantwoordelijke, alsook de relevante verwerkingsdoeleinden;

§2 bepaalt de categorieën van betrokkenen wiens persoonsgegevens verwerkt worden;

§3 bepaalt de categorieën van persoonsgegevens die verwerkt worden; en

§4 bepaalt de bewaartermijnen van de persoonsgegevens alsook de eventuele verdere verwerking van persoonsgegevens.

Merk op dat indien een uitwisseling van persoonsgegevens plaatsvindt, dergelijke uitwisseling ook opgenomen wordt in §4. Conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard dan strikt noodzakelijk. De bewaarperiode in de ontworpen artikelen 237/25/2 tot 237/25/5 van 10 jaar na het beëindigen van de decretaale opdracht, is gebaseerd op de gemeenrechtelijke verjaringstermijn inzake persoonlijke rechtsvorderingen (artikel 22, 62 bis, van het Burgerlijk Wetboek). Indien er andere rechtsgronden zijn die langere bewaartermijnen opleggen of toelaten, dan laat dit decreet dit toe.

De begrippen uit de Algemene Verordening Gegevensbescherming die in het mediadecreet gebruikt worden, dienen te worden begrepen in het kader van hun betekenis in de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Dit artikel tot en met artikel 21 hebben betrekking op verwerking van persoonsgegevens door de VRM. De rechtvaardigingsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens voor wat betreft de VRM is de uitvoering van taken van algemeen belang (artikel 6(1)(e) AVG) die aan hen worden opgedragen door en krachtens het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie.

Artikel 19

Dit artikel regelt de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de Europese verordening mediavrijheid. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 16.

Artikel 20

Dit artikel regelt de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de verordening artificiële intelligentie. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 16.

Artikel 21

Dit artikel regelt de verwerking van persoonsgegevens in het kader van artikel 6, lid 2 van de Europese verordening mediavrijheid. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 16.

Artikel 22

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van dit decreet. Het decreet treedt in werking op een gefaseerde wijze, afhankelijk van het moment waarop de artikelen uit de respectievelijke verordeningen van toepassing worden.